

**MASTERPROGRAMMA'S
LERAAR VOORBEREIDEND
HOGER ONDERWIJS**

**EDUCATIE EN
COMMUNICATIE**

GRADUATE SCHOOL OF TEACHING

UNIVERSITEIT UTRECHT

Qanu
Catharijnesingel 56
3511 GE Utrecht
The Netherlands

Telefoon: +31 (0) 30 230 3100
E-mail: support@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

Projectnummer: Q0773

© 2021 Qanu

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van Qanu en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

INHOUDSOPGAVE

RAPPORT OVER DE MASTEROPLEIDINGEN LERAAR VOORBEREIDEND HOGER ONDERWIJS, EDUCATIE EN COMMUNICATIE EN DE EDUCATIEVE MINOR VAN DE UNIVERSITEIT UTRECHT	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDINGEN	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING	7
SAMENSTELLING VAN HET PANEL	8
WERKWIJZE VAN HET PANEL	8
SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL	12
BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING VAN DE MASTEROPLEIDINGEN EN DE EDUCATIEVE MINOR	16
BIJLAGEN	31
BIJLAGE 1: DOMEINSPECIFIEK REFERENTIEKADER	33
BIJLAGE 2: BEOOGDE LEERRESULTATEN	38
BIJLAGE 3: OVERZICHT VAN DE PROGRAMMA'S	40
BIJLAGE 4: BEZOEKPROGRAMMA	48
BIJLAGE 5: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN	49

Dit rapport is vastgesteld op 20 september 2021.

RAPPORT OVER DE MASTEROPLEIDINGEN LERAAR VOORBEREIDEND HOGER ONDERWIJS, EDUCATIE EN COMMUNICATIE EN DE EDUCATIEVE MINOR VAN DE UNIVERSITEIT UTRECHT

Dit rapport volgt het Beoordelingskader Accreditatiestelsel Hoger Onderwijs Nederland voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (d.d. september 2018).

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDINGEN¹

M - Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in de Taal- en Cultuurwetenschappen

Naam van de opleiding:	Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in de Taal- en Cultuurwetenschappen
CROHO-nummer:	68534
Niveau van de opleiding:	Master
Oriëntatie van de opleiding:	Academisch
Aantal studiepunten:	60 EC
Afstudeerrichtingen:	Duits, Frans, Engels, Spaans, Nederlands
Locatie:	Utrecht
Variant(en):	Voltijd, deeltijd
Onderwijstaal:	Nederlands
Inleverdatum NVAO:	31/10/2021

M - Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in de Bètawetenschappen

Naam van de opleiding:	Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in de Bètawetenschappen
CROHO-nummer:	68533
Niveau van de opleiding:	Master
Oriëntatie van de opleiding:	Academisch
Aantal studiepunten:	60 EC
Afstudeerrichtingen:	Biologie, Natuurkunde, Scheikunde, Wiskunde, Informatica
Locatie:	Utrecht
Variant(en):	Voltijd, deeltijd
Onderwijstaal:	Nederlands
Inleverdatum NVAO:	31/10/2021

M - Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in de Mens- en Maatschappijwetenschappen

Naam van de opleiding:	Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in de Mens- en Maatschappijwetenschappen
CROHO-nummer:	68535
Niveau van de opleiding:	Master
Oriëntatie van de opleiding:	Academisch
Aantal studiepunten:	60 EC
Afstudeerrichtingen:	Algemene Economie, Aardrijkskunde, Filosofie, Geschiedenis en Staatsinrichting, Godsdienst en Levensbeschouwing, Kunstgeschiedenis en Culturele en Kunstzinnige Vorming/Kunst Algemeen, Maatschappijleer, Muziek

¹ De oorspronkelijke inleverdatum van alle opleidingen was 01/11/2020, verlenging van de termijn is verleend tot 31/10/2021 vanwege WHW artikel 5.16 lid 4

Locatie: Utrecht
Variant(en): Voltijd, deeltijd
Onderwijstaal: Nederlands
Inleverdatum NVAO: 31/10/2021

M - Educatie en Communicatie in de Taal- en Cultuurwetenschappen

Naam van de opleiding: Educatie en Communicatie in de Taal- en Cultuurwetenschappen
CROHO-nummer: 60740
Niveau van de opleiding: Master
Oriëntatie van de opleiding: Academisch
Aantal studiepunten: 120 EC
Afstudeerrichtingen: Duits, Engels, Frans, Nederlands, Spaans
Locatie: Utrecht
Variant(en): Voltijd
Onderwijstaal: Nederlands
Inleverdatum NVAO: 31/10/2021

M - Educatie en Communicatie in de Bètawetenschappen

Naam van de opleiding: Educatie en Communicatie in de Bètawetenschappen
CROHO-nummer: 60708
Niveau van de opleiding: Master
Oriëntatie van de opleiding: Academisch
Aantal studiepunten: 120 EC
Afstudeerrichtingen: Science Education and Communication
Locatie: Utrecht
Variant(en): Voltijd
Onderwijstaal: Nederlands, Engels
Inleverdatum NVAO: 31/10/2021

M - Educatie en Communicatie in de Mens- en Maatschappijwetenschappen

Naam van de opleiding: Educatie en Communicatie in de Bètawetenschappen
CROHO-nummer: 60538
Niveau van de opleiding: Master
Oriëntatie van de opleiding: Academisch
Aantal studiepunten: 120 EC
Afstudeerrichtingen: Geografie, Geschiedenis, Kunstgeschiedenis
Locatie: Utrecht
Variant(en): Voltijd
Onderwijstaal: Nederlands
Inleverdatum NVAO: 31/10/2021

Educatieve minor

Dit rapport heeft tevens betrekking op de educatieve minoren (30 EC) en de educatieve modules (30 EC) die opleiden tot een (beperkte) tweedegraads bevoegdheid voor vmbo-t en de onderbouw van de havo en het vwo. Een educatieve minor is gericht op studenten die zich al in de bachelorfase op het beroep van leraar willen oriënteren. Het is ook mogelijk deze variant na afronding van de bachelor (voor, tijdens, of na een master) te doorlopen; er wordt dan naar verwezen als de educatieve module.

CROHO-gegevens:	Niet van toepassing
Niveau van de opleiding:	Onderdeel van de WO bachelor
Oriëntatie van de opleiding:	Academisch
Aantal studiepunten:	30 EC
Afstudeerrichtingen:	Duits, Engels, Frans, Spaans, Nederlands, Biologie, Informatica, Natuurkunde, Scheikunde, Wiskunde, Algemene Economie, Aardrijkskunde, Geschiedenis en Staatsinrichting, Godsdienst en Levensbeschouwing, Filosofie
Locatie:	Utrecht
Variant(en):	Voltijd, deeltijd
Onderwijstaal:	Nederlands
Inleverdatum NVAO:	Niet van toepassing

Een educatieve minor is geen opleiding en wordt dan ook niet als zodanig geaccrediteerd. Het is echter wel noodzakelijk dat de educatieve minoren door een deskundig panel besproken en geëvalueerd worden, omdat een afgeronde educatieve minor leidt tot een beperkte tweedegraads bevoegdheid. In dit rapport geeft het panel daarom geen officieel oordeel, maar bespreekt het de minoren per standaard en doet het bijbehorende aanbevelingen.

Op verzoek van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap worden de minoren elke zes jaar meegenomen met de reguliere accreditatie van de academische lerarenopleidingen. Educatieve minoren maken geen onderdeel uit van de academische lerarenopleidingen; studenten volgen de minor binnen hun aan het schoolvak gerelateerde bacheloropleiding. Er is echter voor gekozen om de beoordeling van de minoren bij de academische lerarenopleidingen onder te brengen, omdat deze opleidingen de programma's van de educatieve minoren vormgeven en docenten van de academische lerarenopleidingen doorgaans het onderwijs verzorgen.

Als onderdeel van de Pilot Flexibilisering en vastgelegd in het Besluit experimenten flexibel hoger onderwijs bieden veel onderwijsinstellingen ook een educatieve module aan. De module is doorgaans gelijk aan de educatieve minor, maar studenten van de module hebben reeds een bacheloropleiding voltooid. Aangezien de module, net als de minor, een bevoegdheid oplevert, wordt deze ook door het panel besproken en geëvalueerd.

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING

Naam van de instelling:	Universiteit Utrecht
Status van de instelling:	Bekostigde instelling
Resultaat instellingstoets:	Positief

SAMENSTELLING VAN HET PANEL

De NVAO heeft op 17 maart 2020 ingestemd met de samenstelling van het panel. Het panel dat de universitaire lerarenopleidingen en de educatieve minoren beoordeelde bestond uit:

- Prof. dr. K. (Katrien) Struyven, professor verbonden aan de School voor Educatieve Studies van de Universiteit Hasselt en de Vrije Universiteit Brussel [voorzitter];
- Em. prof. dr. D.D. (Douwe) Breimer, emeritus professor Farmacologie en voormalig rector magnificus en voorzitter CvB Universiteit Leiden;
- Em. prof. dr. C.J.M. (Carel) Jansen, emeritus hoogleraar Communicatie- en Informatiewetenschappen, Rijksuniversiteit Groningen;
- Dr. P.A.C. (Pieter) de Bruijn, universitair docent cultuureducatie en cultureel erfgoed aan de Open Universiteit;
- Drs. M.M.G.M. (Marcelle) Hobma, programmamanager bij de Regionale Opleidingsschool Amstelland (ROSA), procesbegeleider bij projectgroep Frisse Start (VU Amsterdam);
- M.A.P. (Marije) Derksen MA, alumna masteropleiding Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in de Taal- en Cultuurwetenschappen, specifiek Grieks en Latijn, aan de Radboud Universiteit [studentlid];
- Dr. M. (Mathijs) Booden, docent en vakdidacticus aardrijkskunde aan de Universiteit van Amsterdam [referent];
- Prof. dr. M (Mieke) de Cock, hoogleraar in Natuurkunde en Astronomie aan de KU Leuven (België) [referent];
- Dr. C.M. (Chiel) van den Akker, Universitair docent Theorie van de Geschiedenis en vakdidacticus Geschiedenis aan de Vrije Universiteit Amsterdam, en universitair docent Filosofie aan de Universiteit van Amsterdam [referent];
- Prof. dr. W.M. (Wander) Lowie, hoogleraar in Engels, Taalwetenschap en Toegepaste Taalwetenschap aan de Rijksuniversiteit Groningen [referent];
- Dr. J.M.L. (Jeanette) den Toonder, universitair docent aan de afdeling European Languages and Cultures van de Rijksuniversiteit Groningen [referent].

Het panel werd ondersteund door V.L. (Victor) van Kleef MA, die optrad als secretaris. Vanwege de maatregelen rondom het coronavirus kon het geplande locatiebezoek niet doorgaan. Coördinator, panelvoorzitter en contactpersoon van de opleidingen hebben daarom besloten tot een digitaal bezoek, waarbij de gesprekken online werden gevoerd. Het digitale bezoek van het visitatiepanel Universitaire Lerarenopleidingen aan de Universiteit Utrecht vond plaats van 8-10 maart 2021.

WERKWIJZE VAN HET PANEL

De beoordeling van de universitaire lerarenopleidingen (LVHO en ECM) en de educatieve minoren van de Universiteit Utrecht was onderdeel van de visitatiegroep Universitaire Lerarenopleidingen. Van maart 2020 tot en met juni 2021 beoordeelde het panel in totaal 33 opleidingen en 11 educatieve minoren/modules aan 11 universiteiten. Het cluster bestond uit de volgende deelnemende instellingen: Tilburg University, Radboud Universiteit, Universiteit Leiden, Wageningen University, Vrije Universiteit Amsterdam, Universiteit van Amsterdam, Universiteit Utrecht, Technische Universiteit Eindhoven, Rijksuniversiteit Groningen, Universiteit Twente en de Technische Universiteit Delft.

Het cluster Universitaire Lerarenopleidingen heeft de logistieke en praktische begeleiding van de visitatie en de rapportage uitbesteed aan evaluatiebureau Qanu. Petra van den Hoorn begeleidde het cluster als eerste coördinator (hierna aangeduid als de coördinator). Zij werd daarin bijgestaan door Fiona Schouten als tweede coördinator. Samen met Peter Hildering, Marijn Hollestelle en Victor van Kleef traden zij tevens op als secretaris in het cluster. Allen zijn werkzaam bij Qanu en door de NVAO als secretaris gecertificeerd.

Het visitatiepanel

Bij de samenstelling van het visitatiepanel werd rekening gehouden met de expertise, beschikbaarheid en onafhankelijkheid van de panelleden. Het visitatiepanel bestond uit de volgende leden:

- Prof. dr. K. (Katrien) Struyven (voorzitter);
- Dr. C.M. (Chiel) van den Akker (referent);
- Dr. P.A. (Sander) Bax (panellid/referent);
- Dr. M. (Mathijs) Booden (referent);
- Drs. L.J.M. (Liliane) Bouma-Ploumen (panellid);
- Em. prof. dr. D.D. (Douwe) Breimer (panellid/referent);
- Em. prof. dr. J. (Jos) van den Broek (panellid/referent);
- Dr. P.A.C. (Pieter) de Bruijn (panellid/referent);
- E.L. (Erik) Cats MA (panellid);
- Drs. H.M. (Harry) Claessen (panellid);
- Prof. dr. M. (Mieke) de Cock (panellid/referent);
- M.A.P. (Marije) Derksen MA (studentlid)
- Em. prof. dr. H.M.C. (Harrie) Eijkelhof (panellid);
- Prof. dr. N. (Nadine) Engels (panellid);
- Drs. I.E. (Ingrid) Faas (panellid);
- Dr. J. (Johan) Graus (panellid);
- Dr. D. (Deniz) Haydar (referent);
- B. (Bernadette) de Heer MA (studentlid)
- Drs. M.M.G.M. (Marcelle) Hobma (panellid);
- Prof. dr. E.M.H. (Helena) Houvenaghel (referent);
- Em. prof. dr. C.J.M. (Carel) Jansen (panellid);
- Dr. J.F.H. (Frank) Kupper (panellid);
- Em. prof. dr. W.A.H.J.M. (Wilmad) Kuiper (panellid);
- Dr. E.J. (Erik) Kwakernaak (referent);
- Prof. dr. W.M. (Wander) Lowie (referent);
- Drs. C.L.C.M. (Lieke) Meijjs (panellid);
- Prof. dr. A. (André) Mottart (panellid/referent);
- Drs. A. (Anita) Oosterloo (referent);
- Drs. D.H. (Dirk) Oosthoek (panellid/referent);
- J.G.M. (Hans) Palings MSc. (referent);
- B. (Britt) Pertijs MA (studentlid)
- Em. prof. dr. A. (Albert) Pilot (referent);
- B. (Basilia) Pires MSc (studentlid)
- J. (Joke) Rentrop MEd (referent);
- Drs. J. (Joost) van Rijn (panellid);
- Drs. A.P.F.M. (Ton) Roelofs (panellid);
- Em. prof. dr. J.A. (Joop) van der Schee (panellid/referent);
- Dr. J.M.L. (Jeanette) den Toonder (referent);
- Dr. B. Th.J. (Bart) Vieveen (panellid);
- Drs. H.E.E. (Evelyne) Vos (referent).

Consistentie en ijking

De consistentie in de beoordeling werd op diverse manieren geborgd:

1. Het panel werd zodanig samengesteld dat de voorzitter aanwezig was bij alle visitaties, en diverse panelleden bij meerdere visitaties aanwezig waren.
2. De coördinator was aanwezig bij het opstellen van de voorlopige bevindingen aan het eind van elke visitatie.

3. De coördinator had regelmatig contact met de penvoerder van de Interuniversitaire Commissie Lerarenopleidingen (ICL) om afspraken te maken over de te volgen werkwijze van de opleidingen en het panel.

Vorbereiding

Op 10 januari 2020 vond de voorzitterstraining plaats. Daarbij informeerde de coördinator de panelvoorzitter over haar rol tijdens de visitaties. Ook werd zij geïnformeerd over de van toepassing zijnde beoordelingskaders, de werkwijze en de planning van visitaties en rapportage. Het panel kwam voor de eerste keer bijeen in een startvergadering op 21 februari 2020, waarin de beoordelingskaders, het visitatieproces en de planning aan bod kwamen.

De coördinator stelde voor elke visitatie steeds een bezoekprogramma op in overleg met de contactpersonen van de instelling. De Graduate School of Teaching van de UU selecteerde vervolgens voor elke gespreksronde representatieve gesprekspartners. Daarbij werd ook het moment van het ontwikkelgesprek bepaald, dat de opleidingen na afloop van de visitatie met het panel voeren omtrent mogelijke verbeteringen vanuit een ontwikkelperspectief. Het ontwikkelgesprek maakt geen onderdeel uit van de beoordeling en vond bij dit bezoek direct na de visitatie plaats. Op basis van dit gesprek werd een apart ontwikkelverslag gemaakt. Het bezoekprogramma is in dit rapport opgenomen als bijlage 4.

In de aanloop naar de visitatie van de Universiteit Utrecht ontving Qanu het zelfevaluatie-rapport van de opleidingen en stuurde deze door aan de panelleden. De coördinator en panelvoorzitter maakten een selectie van 15 eindwerken van elk van de te beoordelen opleidingen, met minimaal twee eindwerken per schoolvak. Voor de educatieve minoren werden steeds 2 eindwerken per schoolvak door het panel bestudeerd. De eindwerken van de opleidingen en de minoren werden geselecteerd uit een lijst van afgestudeerden over de periode 2014 tot en met 2020. Daarbij hielden de coördinator en voorzitter rekening met variatie in de betrokken stageschool, begeleider en het gegeven eindcijfer.

De panelleden bestudeerden het zelfevaluatie-rapport, documentatie van de praktijkdossiers, eindwerken met de bijbehorende beoordelingsformulieren, en de aanvullende stukken en stuurden hun bevindingen op naar de secretaris. De secretaris verzamelde de vragen en opmerkingen van het panel in een document en verspreidde dit onder de panelleden.

Voorafgaand aan de visitatie hield het panel een vooroverleg waarin de voorlopige bevindingen naar aanleiding van het zelfevaluatie-rapport, de gelezen eindwerken en de taakverdeling ter sprake kwamen.

Bezoek

Voorafgaand aan en tijdens de visitatie bestudeerde het panel aanvullend materiaal. Een volledig overzicht van het bestudeerde materiaal is te vinden in bijlage 5. Het panel sprak met studenten en docenten, het management en verantwoordelijken van de opleidingen, vertegenwoordigers van partnerscholen, alumni en vertegenwoordigers van de examencommissie. Tevens bood het panel studenten en docenten de gelegenheid om informeel met het panel te spreken tijdens een inloopspreekuur. Van deze gelegenheid heeft één persoon gebruik gemaakt.

Het panel beëindigde de visitatie met een intern overleg om de voorlopige bevindingen te formuleren. Ter afsluiting van de visitatie gaf de voorzitter een publieke mondelinge toelichting, waarin zij de voorlopige indrukken en algemene observaties van het panel presenteerde.

Rapportage

De secretaris schreef een conceptrapport op basis van de bevindingen van het panel en legde dat vervolgens voor aan de tweede coördinator omwille van een collegiale toets. Daarna vroeg de secretaris de panelleden om het rapport te bekijken en van feedback te voorzien. Na verwerking van de feedback en na akkoord van het panel stuurde de secretaris het rapport naar de Graduate School of Teaching met het verzoek om feitelijke onjuistheden

te melden. De feitelijke onjuistheden werden na overleg tussen de secretaris en de voorzitter gecorrigeerd. Vervolgens werd het rapport door het panel vastgesteld en toegestuurd aan de Graduate School of Teaching en aan het College van Bestuur van de Universiteit Utrecht.

Definitie oordelen

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities voor de beoordeling van de afzonderlijke standaarden gehanteerd:

Basiskwaliteit

De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs mag worden verwacht van een associate degree-, bachelor- of masteropleiding binnen het hoger onderwijs.

Voldoet

De opleiding voldoet op de standaard aan basiskwaliteit.

Voldoet ten dele

De opleiding voldoet in belangrijke mate aan basiskwaliteit op de standaard maar er zijn verbeteringen nodig om volledig aan de standaard te voldoen.

Voldoet niet

De opleiding voldoet niet aan basiskwaliteit op de standaard.

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities gehanteerd voor de beoordeling van de opleiding als geheel:

Positief

Op alle standaarden 'voldoet'.

Positief onder voorwaarden

Standaard 1 'voldoet' en maximaal op twee standaarden een 'voldoet ten dele' waarbij het panel het opleggen van voorwaarden adviseert.

Negatief

In de volgende situaties:

- 'voldoet niet' op een of meer standaarden;
- 'voldoet ten dele' op standaard 1;
- 'voldoet ten dele' op een of twee standaarden waarbij het panel niet adviseert om voorwaarden op te leggen;
- op drie of meer standaarden 'voldoet ten dele'.

SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL

Beoogde leerresultaten

De lerarenopleidingen en educatieve minoren van de Universiteit Utrecht zijn ondergebracht in de interfacultaire Graduate School of Teaching (GST). In de GST wordt samengewerkt met de faculteiten Bètawetenschappen, Geesteswetenschappen, Geowetenschappen, Sociale Wetenschappen, en Recht, Economie, Bestuurs- en Organisationswetenschappen (REBO). Het panel is te spreken over de profilering van de GST-opleidingen en schaarst zich achter de insteek en doelen van adaptieve expertise en Realistisch Opleiden. Het panel waardeert ook de motivatie en de aanjagersambitie van de Utrechtse lerarenopleidingen, met een nadruk op de eigen academische identiteit. Om de visie en profilering sterker uit te dragen, adviseert het panel die expliciet te verbinden aan de opleidingen, ook op het niveau van leerdoelen en curriculum. Het panel waardeert de sterke connectie met het beroepenveld en de grote keuzevrijheid, die de opleidingen aantrekkelijk maken voor aspirant-studenten.

De beoogde leerresultaten zijn volgens het panel aan de maat: ze weerspiegelen de wettelijke bekwaamheidseisen en Dublin-descriptoren voor masteropleidingen en sluiten aan bij de opleidingsvisie. Het panel adviseert de GST om te komen tot een geïntegreerde set eindtermen waarin de wettelijke bekwaamheidseisen, de Dublin-descriptoren voor masteropleidingen, de opleidingsvisie en de aansluiting bij het domeinspecifiek referentiekader eenduidig te herkennen zijn en waarin wordt ingegaan op de verschillende vakinhouden waarin een afgestudeerde zich dient te hebben bekwaamd. Zo kunnen de beoogde leerresultaten concrete en eenduidige handvatten vormen die de *alignment*-processen binnen de opleidingen vergemakkelijken. Voor de drie tweejarige masteropleidingen beveelt het panel daarnaast aan om de eindtermen wat uit te breiden op het gebied van communicatie. Zij hebben 'communicatie' in hun naam en onderscheiden zich hiermee dus ten opzichte van de eenjarige opleidingen. Dit onderscheid zou wat het panel betreft nadrukkelijk gemaakt moeten worden.

Onderwijsleeromgeving

Het panel is positief over de inhoud, samenhang en vormgeving van de GST-opleidingen. Dankzij hun modulaire opzet zijn de opleidingen flexibel en bieden ze studenten ruime gelegenheid om het curriculum naar eigen inzicht vorm te geven. Tegelijk is dankzij gedegen studiebegeleiding, zorgvuldige roostering en goede afstemming en verwevenheid voor duidelijke samenhang en verdieping gezorgd, met name binnen de twee modules die samen de eenjarige LVHO-opleidingen en de helft van de ECM-opleidingen vormen. Het panel complimenteert de opleidingen met de parallelle roostering van praktijkstages PiP 1 en PiP 2 met de onderdelen Pedagogiek, die voor studenten van evidente meerwaarde is. Binnen de tweejarige educatieve masteropleidingen is het verschil tussen opleidingen groter vanwege de noodzaak om vakinhoudelijke differentiatie aan te brengen. Dergelijke verschillen acht het panel acceptabel en lijken goed uit te pakken binnen de programma's.

Het panel stelt vast dat de opleidingen veel verschillende passende werkvormen toepassen in de modules, waarbij het principe 'teach as you preach' wordt gehanteerd. Het panel complimenteert de opleidingen met de studentgerichtheid van hun werkvormen. Ook de aandacht voor reflecteren en evalueren binnen de programma's is sterk. Het panel is te spreken over de bijzondere afstudeeropties van het Educational Profile en de R&D-track in de tweejarige bètaopleidingen, en het Engelstalige U-TEAch Honours programma in de tweejarige masters. Het stelt vast dat de begeleiding binnen de opleidingen over het algemeen goed is. In de eenjarige opleidingen en in de corresponderende modules van de tweejarige opleidingen spelen naast de studieadviseurs ook de docenten van met name PiP en Pedagogiek een belangrijke rol in de studiebegeleiding. In de tweejarige masters is een tutorsysteem opgezet. De inhoud en begeleiding van de praktijkstages zijn goed op orde. Het panel adviseert de GST-opleidingen wel om de banden meer aan te halen met niet-opleidingsscholen, zoals ook de opleidingscommissie al signaleerde.

Het panel constateert dat de docentenaantallen toereikend zijn voor het vormgeven van de opleidingen. Daarbij tekent het panel aan dat de complexe organisatie van de opleidingen vanuit 5 faculteiten zorgt voor een zwaardere organisatorische last. Het panel is te spreken over de ambitie en het enthousiasme van docenten en de mate waarin

zij betrokken zijn bij het werkveld, en is positief over hun professionalisering. De onderzoeksprofilering van het onderwijsgevend personeel vertoont een stijgende lijn: de GST voert actief beleid om het aantal gepromoveerde personeelsleden te doen toenemen. Het panel is hierover positief, maar adviseert de opleidingen om te zorgen voor een gepromoveerd vakdidacticus in de onderzoeksmodule voor elk schoolvak.

Toetsing

Toetsing binnen de GST is passend en gevarieerd vormgegeven, waarbij de verschillende toetsvormen in de modules zijn afgestemd op de eindtermen van de opleiding en de verschillende groepen studenten die de modules bedienen. Het panel heeft daarnaast een goede indruk gekregen van de professionele en proactieve manier waarop de Examencommissie haar wettelijke taak invult.

Met betrekking tot de eindwerken merkt het panel op dat er veel variatie is in de vorm van deze werken in de verschillende opleidingen en opleidingsvarianten, en ook in de beoordelingspraktijk. Het panel begreep tijdens het visitatiebezoek dat dit deels te maken heeft met de complexe organisatie van de opleiding door 5 faculteiten. De GST-opleidingen zijn bezig aan een harmoniseringsslag, ook naar aanleiding van opmerkingen van het vorige panel. Het panel is positief over de gemaakte vorderingen. Met betrekking tot de mastertheses stelt het panel vast dat de nieuwste eindwerken meer geüniformeerd zijn dan de oudere, en dat de vakinhoudelijke component nu ook nadrukkelijker in verband wordt gebracht met educatie. Het acht dit een goede zaak. Het panel beveelt aan nog meer in te zetten op kalibratie tussen docenten en faculteiten om de ingezette lijn succesvol te kunnen vervolgen.

In de praktijkdossiers die het panel bekeek, viel op dat deze zowel formatieve tussenopdrachten als summatieve eindopdrachten bevatten. In samenhang hiermee komt het voor dat stukken die gelden als afsluitende of tussentijdse toets van een vak, als onderdeel van het praktijkdossier gaan gelden. Het panel adviseert daarom duidelijkheid te scheppen omtrent het gebruik van formatieve of summatieve dan wel 'dubbele' bewijsstukken in de praktijkdossiers. De bijbehorende handleiding voor studenten zou herzien moeten worden en naast de huidige vormgeving van de dossiers moeten worden gelegd; het panel constateerde enkele discrepanties tussen handleiding en praktijk.

Gerealiseerde leerresultaten

Het panel constateert dat de eindwerken van alle opleidingen laten zien dat zij erin slagen hun studenten op het juiste niveau te brengen en de eindtermen te behalen. Bij twee eindwerken, waarvan één uit de LVHO Biologie en één uit de Masteropleiding Educatie en Communicatie in de Mens- en Maatschappijwetenschappen, was het panel van oordeel dat ze onterecht met een voldoende zijn beoordeeld. Het stelde vast dat het om incidenten gaat en dat er geen structurele problemen zijn. De verbeterslag die is gemaakt in de beoordelingsdossiers maakt volgens het panel bovendien dat dergelijke incidenten op dit moment onwaarschijnlijk zijn.

Dit gunstige beeld wordt bevestigd door het functioneren van de alumni. Het panel kreeg de indruk dat afgestudeerden goed functioneren in verschillende contexten, en dat zij duidelijk startbekwame en academisch onderlegde leerkrachten zijn die in de praktijk worden gewaardeerd. Het adviseert GST om de contacten met alumni meer te structureren en te formaliseren, bijvoorbeeld door een alumninetwerk op te zetten en door in te zetten op actieve nascholing.

Het panel beoordeelt de Standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

M - Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in de Taal- en Cultuurwetenschappen

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoet
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoet
Standaard 3: Toetsing	voldoet
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoet

Algemeen eindoordeel positief

M - Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in de Bètawetenschappen

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoet
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoet
Standaard 3: Toetsing	voldoet
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoet

Algemeen eindoordeel positief

M - Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in de Mens- en Maatschappijwetenschappen

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoet
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoet
Standaard 3: Toetsing	voldoet
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoet

Algemeen eindoordeel positief

M - Educatie en Communicatie in de Taal- en Cultuurwetenschappen

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoet
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoet
Standaard 3: Toetsing	voldoet
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoet

Algemeen eindoordeel positief

M - Educatie en Communicatie in de Bètawetenschappen

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoet
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoet
Standaard 3: Toetsing	voldoet
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoet

Algemeen eindoordeel positief

M - Educatie en Communicatie in de Mens- en Maatschappijwetenschappen

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoet
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoet
Standaard 3: Toetsing	voldoet
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoet

Algemeen eindoordeel positief

Educatieve minor en module

Beoogde leerresultaten

De educatieve minor en module delen zes van de beoogde leerresultaten met de masteropleidingen. Van de geïdentificeerde taken zijn de niet-vakinhoudelijke van toepassing. Het panel kan zich vinden in deze gedeeltelijke bijstelling, die past bij de beperktere reikwijdte en diepgang die in een minor behaald kan worden, en constateert dat de minor-eindtermen aansluiten bij de Dublin-descriptoren en de wettelijk gestelde bekwaamheidseisen weerspiegelen.

Onderwijsleeromgeving

De educatieve minor overlapt qua programma met de Educatieve Module in de masteropleidingen. Het panel begreep van minorstudenten dat zij tevreden zijn met de vormgeving, uitvoering en opzet van de educatieve minor en de begeleiding die ze ontvangen. Het panel is hierover positief.

Toetsing

De toetsing in de educatieve minor overlapt met die in de Educatieve Module binnen de masteropleidingen en is ook hier gevarieerd, passend en aan de maat. De kwaliteit wordt geborgd door de Examencommissie. Het eindwerk van de minor is het PiP 1-dossier. Net als voor de masteropleidingen geldt hier dat de studentenhandleiding nog eens bekeken kan worden om discrepanties tussen papier en praktijk op te sporen en recht te zetten. Ook zouden er verbeteringen moeten worden aangebracht in het onderscheid tussen formatieve en summatieve stukken in de praktijkportfolio's, en zou er verdere harmonisering moeten komen in de archivering en vormgeving van de praktijkdossiers.

Gerealiseerde leerresultaten

Van één eindwerk, van de educatieve module Aardrijkskunde, vond het panel dat het onterecht met een voldoende is beoordeeld. Het panel constateerde dat het hier een incident betrof. Het stelt vast dat in de educatieve minor het juiste eindniveau behaald wordt, passend bij de tweedegraads bevoegdheid.

De voorzitter, prof. dr. Katrien Struyven, en de secretaris, Victor van Kleef MA, van het panel verklaren hierbij dat alle panelleden kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 20 september 2021.

BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING VAN DE MASTEROPLEIDINGEN EN DE EDUCATIEVE MINOR

Organisatie

Alle lerarenopleidingen en educatieve minoren van de Universiteit Utrecht zijn ondergebracht in de interfacultaire Graduate School of Teaching (GST). In de GST wordt samengewerkt met de faculteiten Bètawetenschappen, Geesteswetenschappen, Geowetenschappen, Sociale Wetenschappen, en Recht, Economie, Bestuurs- en Organisationswetenschappen (REBO). De GST zet in op actieve samenwerking tussen de vijf faculteiten om zo een sterke verbinding tussen vakinhoud, vakdidactiek en de onderwijswetenschappen (inclusief de pedagogiek) te smeden. De eindverantwoordelijkheid voor de GST-opleidingen berust dan ook bij een co-decaanaat dat wordt gevormd door de decanen van de vijf faculteiten, of de door hen gemandateerde vice-decanen, onder voorzitterschap van de decaan van de faculteit Sociale Wetenschappen. Deze faculteit is penvoerder van de GST en organiseert de werkprocessen op het gebied van organisatie, bedrijfsvoering en beleid. Deze opzet garandeert eigenaarschap van de deelnemende faculteiten.

De dagelijkse leiding van de GST is door het co-decaanaat gemandateerd aan de directeur, een hoogleraar afkomstig uit de faculteit Sociale Wetenschappen. De directeur vormt samen met drie programmaleiders, die afkomstig zijn van drie andere faculteiten, de Board of Studies (BoS). De BoS wordt gecompliceerd door lidmaatschap van twee studenten, zodat ook studenten eigenaarschap hebben. De onderwijsmanager van de GST is tevens secretaris van de BoS. De BoS wordt ondersteund door het coördinatorenoverleg, dat zich richt op de dagelijkse uitvoeringszaken en beleidsvoorbereiding. Hierbij zijn de drie cursuscoördinatoren (Professional in de Praktijk, Pedagogiek-Vakdidactiek en Keuzecursussen), de onderwijscoördinator en de onderwijsmanager betrokken.

Naast de masteropleidingen die worden behandeld in dit rapport verzorgt GST de oriëntatie op de onderwijsberoepspraktijk tijdens de bachelorfase in de vorm van de educatieve minor (30 EC). Na afronding van deze minor krijgen studenten een beperkte tweedegraads lesbevoegdheid in een aan hun opleiding gerelateerd schoolvak, waarmee ze op het vmbo-t en in de onderbouw van havo en vwo mogen lesgeven. Studenten kunnen hetzelfde programma ook na afronding van hun bachelordiploma volgen. Dan heet dit programma een educatieve module, dat in alle aspecten verder identiek is aan de educatieve minor. In dit rapport wordt met educatieve minor steeds zowel de minor als de module bedoeld.

De masteropleidingen worden aangeboden in voltijd en in deeltijd. Daarnaast kunnen gekwalificeerde studenten een speciaal traject volgen dat hen voorbereidt op de internationale beroepspraktijk: U-TEAch. Ook wordt een *educational profile* (EP) aangeboden voor bètamasterstudenten die reeds een tweedegraads bevoegdheid behaald hebben, waarbij zij na voltooiing een eerstegraads bevoegdheid krijgen. Afhankelijk van hun vooropleiding kunnen kandidaten het Educational Profile op twee manieren invullen: met de Educatieve Module of de Eerstegraads Module (30 EC). De Eerstegraads Module vormt met de Educatieve Module en een vakinhoudelijk deel de LVHO en leidt in combinatie met een masteropleiding tot een bevoegdheid VHO (zie ook Standaard 2). De tweejarige master Science Education & Communication kent nog de Research & Development-track, die een uitstroomprofiel biedt gericht op onderzoek en ontwikkeling op het gebied van wetenschapseducatie en/of -communicatie (WE&C).

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

Missie, visie en profiel

De GST-opleidingen bereiden academici voor op posities als leraar in het voortgezet onderwijs of in het domein van de educatie en communicatie. De opleidingen investeren in een robuuste vakinhoudelijke kennisbasis en een academische onderzoeksfocus. Voor lerarenopleidingen is één van de belangrijkste uitdagingen om studenten op te leiden die in staat zijn hun kennis te vertalen naar daadwerkelijk handelen in de klas, en die hun routines kunnen vernieuwen wanneer ontwikkelingen in de school, het onderwijs of de wetenschap daar aanleiding toe geven. Deze wisselwerking op gang brengen tussen de meer academische kennis enerzijds en het handelen in de klas anderzijds staat centraal in de opleidingsvisie, onder de naam Realistisch Opleiden. Uitgangspunt bij Realistisch Opleiden is dat de opleiding zo wordt geprogrammeerd dat theoretische verdieping steeds zo goed mogelijk aansluit bij de ontwikkeling die studenten doormaken. Daarnaast beogen de GST-opleidingen studenten op te leiden tot 'adaptieve experts', door ze te stimuleren om theorie in de praktijk toe te passen (contextualiseren), om hun routines te analyseren en te evalueren aan de hand van theorie, en op basis daarvan de vraag te beantwoorden waarom en wanneer een bepaalde routine al dan niet effectief en efficiënt is (decontextualiseren).

Het panel is te spreken over deze kenmerkende visie en schaart zich achter de insteek en doelen van adaptieve expertise en Realistisch Opleiden. Tijdens het visitatiebezoek stelde het panel vast dat deze visie breed gedragen wordt door docenten in de opleiding. Het heeft in gesprek met studenten en alumni gemerkt dat ook studenten de profilering herkennen. Wel begreep het dat de visie vooral in de startweek wordt uitgedragen, en dat ze in het vervolg van de opleiding eerder impliciet aanwezig is. Om de opleidingsvisie en profilering sterker uit te dragen, adviseert het panel de visie expliciet te verbinden aan de opleidingen, ook op het niveau van leerdoelen en curriculum. Zo kan ze als herkenbare rode draad fungeren door de hele opleiding heen.

Het panel merkt op dat de opleidingen van de GST zich positief onderscheiden door het grote netwerk van opleidingsscholen waarmee wordt samengewerkt. In algemene zin is het beroepenveld nadrukkelijk betrokken bij wat de opleidingen beogen. Docenten van de opleiding staan continu in verbinding met het werkveld en/of zijn er zelf actief, waardoor er veel afstemming plaatsvindt. Deze sterke connectie is voor studenten aantrekkelijk. Daarnaast bieden de opleidingen veel keuzevrijheid, zeker de tweejarige programma's. Het panel begreep dat dit voor veel aspirant-studenten een reden is om voor een studie in Utrecht te kiezen. Deze onderscheidende elementen noemt het panel daarom ook positief.

Het panel heeft ook gemerkt dat GST actief en ambitieus is. Zowel management als docenten willen het academische karakter van hun opleidingen sterk uitdragen en hebben de ambitie om koplopers te worden binnen het academische en het beroepenveld. Het panel is zeer te spreken over de motivatie en de aanjagersambitie van de Utrechtse lerarenopleidingen, die zijn weerslag krijgt in de doorontwikkeling van het *Beroepsbeeld voor de leraar* door bij GST betrokken stafleden. Voor de opbouw van dit beroepsbeeld acht het panel de academische identiteit van de universitaire lerarenopleidingen een belangrijk aandachtspunt voor de toekomst. Het schaart zich dan ook achter de nadruk op de eigen WO-identiteit die de GST kenmerkt.

Beoogde leerresultaten

De opleidingen kennen een set beoogde leerresultaten (zie bijlage 2) die aansluiten op de bekwaamheidseisen voor leraren in het voorbereidend hoger onderwijs die kaderstellend zijn voor de doelstellingen en eindtermen van de universitaire lerarenopleidingen. De beoogde leerresultaten zijn opgesplitst in de modules waarop ze van toepassing zijn. De opleidingen maken via een lijst van taken daarnaast een koppeling met de wettelijk vastgestelde bekwaamheidseisen.

Het panel heeft vastgesteld dat de beoogde leerresultaten van het juiste niveau en de juiste inhoud zijn. Ze zijn in lijn met de Dublin-descriptoren opgesteld. In combinatie met de taken werken ze goed voor de opleiding: de concrete taken geven studenten helderheid en houvast. Ook het opleidingsprofiel is in de eindtermen goed

herkenbaar. Het panel complimenteert de GST met het feit dat de complexe organisatie van de opleidingen door vijf verschillende faculteiten niet in de weg heeft gestaan voor het gezamenlijk ontwikkelen van gedeelde eindtermen.

Het panel adviseert de opleidingen om een nieuwe harmoniseringsslag te maken en tot één geïntegreerde lijst eindtermen te komen om zo een nog duidelijkere en meer eenduidige structuur te scheppen. Op dit moment is het verband tussen de verschillende sets eindtermen niet expliciet gemaakt. Het panel adviseert om helderheid te scheppen voor (aspirant-)studenten en externen door tot een enkele set eindtermen te komen waarin de wettelijke bekwaamheidseisen, de Dublin-descriptoren voor masteropleidingen, de opleidingsvisie en de aansluiting bij het domeinspecifiek referentiekader eenduidig te herkennen zijn en waarin wordt ingegaan worden op de verschillende vakinhouden waarin een afgestudeerde zich dient te hebben bekwaamd. Zo kunnen de beoogde leerresultaten concrete en eenduidige handvatten vormen die de *alignment*-processen binnen de opleidingen en opleidingsonderdelen en de afstemming van leerdoelen en eindtermen vergemakkelijken. Voor de drie tweejarige masteropleidingen beveelt het panel daarnaast aan om de beoogde leerresultaten wat uit te breiden op het gebied van communicatie. Zij hebben 'communicatie' in hun naam en onderscheiden zich hiermee dus ten opzichte van de eenjarige opleidingen. Dit onderscheid zou wat het panel betreft nadrukkelijk gemaakt moeten worden.

Educatieve minor

De educatieve minor en module delen zes van de beoogde leerresultaten met de masteropleidingen. Van de geïdentificeerde taken zijn de niet-vakinhoudelijke van toepassing. Het panel kan zich vinden in deze gedeeltelijke bijstelling, die past bij de beperktere reikwijdte en diepgang die in een minor behaald kan worden, en constateert dat de minor-eindtermen aansluiten bij de Dublin-descriptoren en de wettelijk gestelde bekwaamheidseisen weerspiegelen.

Overwegingen

Het panel is te spreken over de profilering van de GST-opleidingen en schaaft zich achter de insteek en doelen van adaptieve expertise en Realistisch Opleiden. Het panel waardeert ook de motivatie en de aanjagersambitie van de Utrechtse lerarenopleidingen, met een nadruk op de eigen academische identiteit. Om de visie en profilering sterker uit te dragen, adviseert het panel die expliciet te verbinden aan de opleidingen, ook op het niveau van leerdoelen en curriculum. Het panel waardeert de sterke connectie met het beroepenveld en de grote keuzevrijheid, die de opleidingen aantrekkelijk maken voor aspirant-studenten.

De beoogde leerresultaten zijn volgens het panel aan de maat: ze weerspiegelen de wettelijke bekwaamheidseisen en Dublin-descriptoren voor masteropleidingen en sluiten aan bij de opleidingsvisie. Het panel adviseert de GST om te komen tot een geïntegreerde set eindtermen waarin de wettelijke bekwaamheidseisen, de Dublin-descriptoren voor masteropleidingen, de opleidingsvisie en de aansluiting bij het domeinspecifiek referentiekader eenduidig te herkennen zijn en waarin wordt ingegaan op de verschillende vakinhouden waarin een afgestudeerde zich dient te hebben bekwaamd. Zo kunnen de beoogde leerresultaten concrete en eenduidige handvatten vormen die de *alignment*-processen binnen de opleidingen vergemakkelijken. Voor de drie tweejarige masteropleidingen beveelt het panel daarnaast aan om de eindtermen wat uit te breiden op het gebied van communicatie. Zij hebben 'communicatie' in hun naam en onderscheiden zich hiermee dus ten opzichte van de eenjarige opleidingen. Dit onderscheid zou wat het panel betreft nadrukkelijk gemaakt moeten worden.

De educatieve minor en module delen zes van de beoogde leerresultaten met de masteropleidingen. Van de geïdentificeerde taken zijn de niet-vakinhoudelijke van toepassing. Het panel kan zich vinden in deze gedeeltelijke bijstelling, die past bij de beperktere reikwijdte en diepgang die in een minor behaald kan worden, en constateert dat de minor-eindtermen aansluiten bij de Dublin-descriptoren en de wettelijk gestelde bekwaamheidseisen weerspiegelen.

Conclusie

Masteropleiding Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in de Taal- en Cultuurwetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoet'.

Masteropleiding Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in de Bètawetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoet'.

Masteropleiding Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in de Mens- en Maatschappijwetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoet'.

Masteropleiding Educatie en Communicatie in de Taal- en Cultuurwetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoet'.

Masteropleiding Educatie en Communicatie in de Bètawetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoet'.

Masteropleiding Educatie en Communicatie in de Mens- en Maatschappijwetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoet'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Curriculum: inhoud en samenhang

De GST-opleidingen zijn modulair vormgegeven, met verschillende vakinhoudelijke accenten. Er worden vier hoofdmodules onderscheiden van elk 30 EC: de Educatieve Module, de Eerstegraads Module, de Vakinhoudelijke Module en de Onderzoeksmodule. Elke module valt samen met een semester van de betreffende opleiding. De eenjarige masteropleidingen bestaan uit de eerste twee modules, en voor de tweejarige worden ze alle vier gevolgd. In bijlage 3 is te zien hoe de modulaire opbouw wordt vormgegeven in alle verschillende opleidingsvarianten, inclusief de deeltijdprogramma's.

In de Educatieve Module volgen studenten Vakdidactiek 1 (5 EC), Pedagogiek 1 (5 EC), en Professional in de Praktijk 1a en 1b (PIP; elk 10 EC). De PiP-cursussen worden op een stageschool gevolgd en laten de studenten een begin maken met het ontwikkelen van een routine in klassenmanagement en het voorbereiden, uitvoeren, analyseren en evalueren van hun onderwijs. Deze cyclus van uitvoeren, analyseren, evalueren en bijstellen is kenmerkend voor de onderzoekende houding van de academisch gevormde leraar. Daarnaast leren studenten in de praktijk ook andere onderwijsproblemen te identificeren, analyseren, evalueren en op te lossen, met behulp van theorie zoals die in de cursussen Vakdidactiek en Pedagogiek wordt behandeld.

De Eerstegraads Module is vergelijkbaar gestructureerd, met een meer verdiepende focus, en is opgebouwd uit de cursussen Vakdidactiek 2 (7,5 EC), Pedagogiek 2 (2,5 EC) en Professional in de Praktijk 2 (PiP2: 10 EC). Het praktijkdossier PiP2 vormt, sinds 2019 samen met de Vakdidactische Ontwerpopdracht uit Vakdidactiek 2, het eindwerk van de eenjarige LVHO-opleidingen. Daarnaast is 10 EC gereserveerd voor twee cursussen uit een inhoudelijk breed samengesteld pakket keuzecursussen. De keuzecursussen kunnen zowel voor verbreding als voor verdieping zorgen. Eén van de twee keuzecursussen dient een pedagogische insteek te hebben om voldoende breedte te waarborgen.

De Vakinhoudelijke Module van de tweejarige Educatie- en Communicatie-Masters (ECM) bestaat uit verplichte en keuzecursussen op het terrein van de schoolvakdiscipline, die tot doel hebben de vakinhoudelijke kennis, vaardigheden en inzichten van studenten op masterniveau te verbreden en te verdiepen. Hiermee wordt dus gewerkt aan zowel een vakinhoudelijke als een vakdidactische kennisbasis, en komt ook de communicatieve kant aan bod. De invulling is vakinhoudelijk gebonden. In de educatieve opleiding Talen volgen alle studenten van de vijf schooltalen (Duits, Engels, Frans, Nederlands, Spaans) binnen deze module vier taaloverstijgende vakken (4 x 5 EC), die specifiek voor hun programma ontwikkeld zijn. Afhankelijk van de omvang van de masterscriptie wordt 15 of 20 EC van het programma ingevuld met vakinhoudelijke keuzecursussen, waarbij dit keuzepakket bestaat uit ten minste één cursus (minimaal 5 EC) op het gebied van de letterkunde en één (minimaal 5 EC) op het gebied van de taalkunde. In de Vakinhoudelijke Module voor de bètawetenschappelijke masteropleiding volgen studenten schoolvakoverstijgende cursussen in vier richtingen: Visie op wetenschapsdiscipline & schoolvak (5 EC); Ontwerpen van educatieve trajecten (5 EC); Communiceren van natuurwetenschappen (5 EC); en Onderzoeken in het educatieve domein (2x5 EC). Voor Mens & Maatschappij geldt dat Geografie, Geschiedenis en Kunstgeschiedenis als uitgangspunten delen dat er inhoudelijke verdieping wordt opgedaan van de vakkennis die in een bacheloropleiding is opgebouwd; reflectie plaatsvindt op de educatieve waarde van (disciplinaire) kennis; zicht wordt gekregen op het proces van 'recontextualisatie' van academische kennis naar 'schoolvak-'kennis of kennis in een andere (informele) educatieve setting; en kennismaking plaatsvindt met wetenschappelijke literatuur en onderzoek op het terrein van vakinhoudelijke educatie en communicatie in de betreffende discipline. De verhouding van verplichte en (gebonden) keuze-onderdelen wisselt per schoolvak.

De Onderzoeksmodule valt grotendeels samen met de afstudeertrajecten van ieder van de masteropleidingen. In deze trajecten voeren studenten hun masteronderzoeksproject uit, waarmee zij de koppeling maken tussen vakinhoudelijke/-didactische theorie en de educatieve/communicatieve praktijk. Daarmee leveren zij een bijdrage aan de theorievorming over de educatie en/of communicatie van het betreffende (school)vak. Samen met de Vakdidactische ontwerpopdracht en het Praktijkdossier 2 vormt de hier geschreven Masterthesis het eindwerk van de tweejarige opleidingen. Naast het afstudeertraject is er binnen de Onderzoeksmodule nog ruimte om, afhankelijk van het gevolgde programma, schoolvakspecifieke cursussen te volgen waarmee de student voldoet aan de vereiste omvang van het vakinhoudelijk onderwijs. In de regel vormt deze module het laatste onderdeel van de ECM.

Om de samenhang binnen deze modulaire opbouw te garanderen, zijn module-overstijgende leerlijnen vormgegeven: de leerlijnen vakdidactiek, pedagogiek, professional in de praktijk en onderzoek. Waar de eerste drie vooral door de Educatieve en Eerstegraads module heen lopen, is de leerlijn onderzoek doorgetrokken door alle modules heen. Het panel kan zich vinden in de manier waarop onderzoeksvaardigheden met de programma's verweven zijn en herkent het academisch karakter van de opleidingen duidelijk in de verschillende varianten.

Het panel heeft de inhoud, opbouw en samenhang van de modules en de verschillende opleidingen en afstudeertrajecten bestudeerd en er tijdens het visitatiebezoek over gesproken met docenten, studenten, alumni en management. Het panel is te spreken over de inhoudelijke vormgeving van het programma, die de opleidingsdoelen duidelijk weerspiegelt en waarin ruime aandacht is voor pedagogiek. Het begrip van studenten en alumni dat het parallel aanbieden van de Pedagogiek-onderdelen in combinatie met de PiP-stageonderdelen, bijzonder goed werkt: het is voor hen echt van meerwaarde om de praktijkervaring direct met pedagogische inhoud in verband te kunnen brengen. Het panel complimenteert de GST met deze geslaagde opzet.

Het panel constateert dat de modulaire structuur met vier herkenbare 'building blocks' goed werkt voor de opleidingen. De gesprekspartners toonden zich tevreden met de flexibiliteit en helderheid die deze structuur hen biedt. Voor studenten die de opleidingen in deeltijd volgen, en dus in een aangepast tempo, biedt de modulaire structuur de nodige flexibiliteit. De overlap van modules met semesters geeft helderheid. De samenhang tussen de eerste twee modules, die samenvallen met de eenjarige masteropleidingen en die de helft van de tweejarige opleidingen vormen, is evident: de modules bouwen op elkaar voort en er worden ook duidelijk verbanden

aangebracht tussen de pedagogische, vakinhoudelijke en stageleerlijnen. Het panel begreep dat binnen de gedeelde structuur voldoende ruimte wordt genomen voor vakspecifieke kleuring.

Binnen de tweejarige educatieve masteropleidingen is het verschil tussen opleidingen groter vanwege de noodzaak om vakinhoudelijke differentiatie aan te brengen. Ook gaat hier de Vakinhoudelijke Module (semester 1) vooraf aan de educatieve onderdelen (de Educatieve Module in semester 2 en de Eerstegraads Module in semester 3), behalve bij de bèta-opleiding: daar is meer parallel geprogrammeerd. Dit levert voor zover het panel kon nagaan geen knelpunten op binnen de opleidingen. Het panel merkt op dat de methodologiecomponent bij de bèta-opleiding met 10 EC groter is dan bij alfa en gamma (5 EC), wat ten koste gaat van de keuzeruimte. Dergelijke verschillen acht het panel acceptabel en lijken goed uit te pakken binnen de programma's. De onderzoeksmodule loopt gelijk voor studenten van alle opleidingen, maar de invulling is vakinhoudelijk zeer divers en hangt af van de wensen en noden van de individuele student.

Het panel stelt vast dat de opleidingen veel verschillende passende werkvormen toepassen in de modules, waarbij het principe 'teach as you preach' wordt gehanteerd: docenten geven niet alleen handvatten om via afwisselende werkvormen activerend les te geven, maar passen ze ook direct toe. Door de impact van corona heeft dit principe een grotere vlucht genomen, omdat de opleidingen werkvormen moesten aanpassen en een digitaliseringsslag hebben gemaakt. Het panel begreep dat dit niet zonder slag of stoot is gegaan, maar dat de digitale werkvormen (waar mogelijk afgewisseld met lessen op locatie) inmiddels naar tevredenheid worden vormgegeven. Wel gaven studenten aan dat het erg van de docent afhankelijk is hoeveel activerende en vernieuwende werkvormen worden toegepast. Het panel complimenteert de opleidingen met de studentgerichtheid van hun werkvormen: er wordt veel plaats ingeruimd voor de eigen inbreng van studenten. Zij kunnen hun eigen inbreng en vragen goed kwijt. Ook de aandacht voor reflecteren en evalueren binnen het programma is sterk. De reflectie staat niet los van de cursussen, maar is goed ingebed in de werkvormen. Het panel vindt dat waardevol.

Bijzondere afstudeervarianten

De GST kent enkele bijzondere afstudeervarianten. In de eerste plaats is dat Research & Development in de tweejarige master Science Education & Communication. De R&D-track omvat de Bètawetenschappelijke variant van de Vakinhoudelijke Module en de Onderzoeksmodule, de verplichte cursus Personal Skills & Identity (5 EC) en twee stages waarin studenten kennismaken met en ervaring opdoen in het werkveld rondom wetenschapsonderwijs en -communicatie. In de stage Internship School Education (15 EC) werken studenten aan een opdracht in het belang van de schoolorganisatie. Deze stageopdracht is geformuleerd door de school en omvat bijvoorbeeld het ontwikkelen van een (grotere) onderwijsmodule voor gebruik in de school of het evalueren van een bestaand onderwijsprogramma. In de stage Internship Product Development (20 EC) komen studenten in aanraking met de informele educatieve praktijk, zoals bijvoorbeeld in kennisinstellingen (bv. RIVM), science centres, musea of uitgeverijen. In deze stage werken de studenten aan (communicatie)producten die door de stage-instelling kunnen worden gebruikt.

In de tweede plaats is er U-TEAch (Utrecht Teacher Education Academy), een honourstraject voor studenten met interesse in internationaal en tweetalig onderwijs. Binnen dit grotendeels Engelstalige traject leren studenten hun eigen vak te doceren op tweetalige en internationale scholen. Studenten volgen in een eigen opleidingsgroep de cursussen Pedagogiek, Professional in de Praktijk, Content and Language Integrated Learning en International and Cross-cultural Education in het Engels. De (Nederlandstalige) cursussen Vakdidactiek volgen studenten samen met vakgenoten uit de andere lerarenopleidingen. Het U-TEAch-traject wordt aangeboden voor de schoolvakken Engels, wiskunde, natuurkunde, biologie, scheikunde, maatschappijleer, algemene economie, aardrijkskunde, geschiedenis, kunstgeschiedenis/CKV en godsdienst/levensbeschouwing. Andere schoolvakken kunnen alleen gevolgd worden als er passende stageplaatsen gevonden worden. Tijdens het eerste semester lopen studenten hun eerste stage in Nederland, in een school met tweetalig onderwijs of een internationale IB-school. Tijdens het tweede semester gaan studenten voor circa drie maanden naar het buitenland voor hun stage. Daar geven zij, onder begeleiding,

zelfstandig les op een tweetalige, reguliere of internationale partnerschool in Zuid-Afrika, Noorwegen, Polen of op Sint-Maarten.

In de derde plaats is het binnen de Graduate School of Natural Sciences en de Graduate School of Life Sciences van de Universiteit Utrecht mogelijk om als onderdeel van een vakmasterprogramma een onderwijskwalificatie te behalen via het Educational Profile (EP). Afhankelijk van hun vooropleiding kunnen kandidaten het Educational Profile op twee manieren invullen: met de Educatieve Module of met de Eerstegraads Module. Studenten die in hun bachelor nog geen Educatieve Minor hebben gevolgd, volgen in het EP de reguliere vakken van de Educatieve Module. Voorwaardelijk voor het verkrijgen van een tweedegraads bevoegdheid is een succesvol afgeronde bacheloropleiding die geregistreerd is in de Verwantschapstabel. Kandidaten kunnen eventueel na hun master een eerstegraads bevoegdheid behalen door het volgen van de Eerstegraads Module (30 EC). Studenten die in hun bachelor al wel de Educatieve Module (als minor) hebben behaald, kunnen tijdens hun Bètamaster het EP volgen om een eerstegraads bevoegdheid te behalen. Het studieprogramma omvat dan het reguliere pakket van verplichte en keuzecursussen uit de Eerstegraads Module.

Het panel is te spreken over deze bijzondere voorzieningen voor studenten en waardeert dat de opties worden geboden. Het Educational Profile komt tegemoet aan het lerarentekort in de bèta-schoolvakken en wordt daarom door het panel gewaardeerd als aantrekkelijke optie. Ook studenten en alumni zelf toonden zich er tevreden over. Het panel merkte dat het U-TEAch Honours programma gewaardeerd wordt, niet alleen door de studenten en alumni, maar ook door het afnemend werkveld, waar een duidelijke behoefte bestaat aan tweetalige scholen. Het panel kan zich vinden in de strengere instroomeisen die dit traject stelt en is positief over het feit dat er twee docenten speciaal voor het traject zijn aangesteld, waarmee de beoogde kwaliteit goed is gegarandeerd. Over de R&D-track waren studenten en alumni ook te spreken, zo stelde het panel vast. Dankzij de keuzeruimte in met name het tweede jaar hebben zij naast de trackspecifieke onderdelen voldoende ruimte voor het aanbrengen van vakinhoudelijke verdieping.

Studeerbaarheid en studiebegeleiding

Gezien de modulaire vormgeving en flexibiliteit van de GST-opleidingen, waarbij studenten veel ruimte krijgen om eigen keuzes te maken, is studiebegeleiding van belang. Het panel stelt vast dat de begeleiding binnen de opleidingen over het algemeen goed is. In de eenjarige opleidingen en in de corresponderende modules van de tweejarige opleidingen spelen de docenten van met name PiP en Pedagogiek een belangrijke rol in de studiebegeleiding. Daarnaast kunnen studenten terecht bij studieadviseurs. In de tweejarige masters is een tutorsysteem opgezet om studenten te helpen bij het maken van vakinhoudelijke keuzes en het vormgeven van hun onderzoeks- en afstudeerprojecten. In algemene zin begreep het panel dat studenten de communicatie met hun docenten waarderen en dat zij tevreden zijn over de geboden begeleiding. De studenten hebben waardering voor de inzet die hun docenten hebben getoond in coronatijd om het programma te blijven draaien en te zorgen dat studievertragingen beperkt bleven, ook in verband met de stages. Wel wijzen ze erop dat er verschillende communicatiekanalen naast elkaar bestaan binnen GST, wat zeker bij onderwijs op afstand tot onduidelijkheid kan leiden. Het panel beveelt aan dit te stroomlijnen.

De roostering van de opleidingen is zodanig afgestemd dat studenten modules goed kunnen plannen en combineren. Zo is er gezorgd voor een vaste roostering van het onderwijs in Vakdidactiek en Pedagogiek op bepaalde dagen, om de combinatie met de praktijkstages te vergemakkelijken. Een gevolg van de flexibiliteit van de opleidingen is wel dat studenten meerdere keren van groep wisselen. De GST-opleidingen besteden daarom aandacht aan de groepssamenstelling. Binnen de Educatieve Module en de Eerstegraadsmodule volgen studenten de cursussen PiP en Pedagogiek steeds in een en dezelfde groep, waarbij onderscheid wordt gemaakt naar voltijd en deeltijd, en waar mogelijk ook naar reeds opgedane ervaring en naar leeftijd. In de cursussen Vakdidactiek volgen de studenten het onderwijs samen met hun vakgenoten. Daarbij zitten voltijd- en deeltijdstudenten bij elkaar. In de vakdidactische cursussen van de Educatieve Module zitten bachelor- en masterstudenten bij elkaar. ECM-studenten

volgen met hun cohort gezamenlijk de cursussen in de Vakinhoudelijke Module. Het panel vindt het mooi dat de opleidingen hierin weloverwogen te werk gaan en ving positieve signalen op van studenten en alumni.

Zoals al eerder gemeld zijn de studenten zeer te spreken over de vormgeving van de praktijkstage (PiP) in de opleidingen. De opleidingen beschikken over een stagebureau dat studenten koppelt aan een stageplaats, en er zijn altijd voldoende stages beschikbaar. GST heeft een ruim netwerk aan (opleidings)scholen, waarvan de studenten profiteren. Op het moment van de visitatie was er een samenwerking met zes opleidingscholen en werden er twee nieuwe samenwerkingen ontwikkeld. Aan de praktijkstages worden passende eisen gesteld die in overleg met de partnerscholen worden vastgesteld en aan alle scholen worden gecommuniceerd: in PiP 1a en 1b combineren de studenten lessen in onder- en bovenbouw, terwijl PiP 2 op de bovenbouw is gericht. Studenten gaan van lessen observeren en deels zelf vormgeven in PiP 1 naar 60 uur zelfstandig lesgeven in de bovenbouw binnen PiP2.

Studenten worden in hun praktijkstage begeleid door de instituutsopleider vanuit de GST, die lesbezoeken aflegt aan de school, en een stagebegeleider aan de kant van de stageschool. Volgens studenten is de samenwerking en de afstemming tussen begeleiders uitstekend vormgegeven als het gaat om praktijkstages op opleidingscholen. Het panel merkte tijdens het bezoek dat deze vaste partners goed bekend zijn met de GST-opleidingen en hun dagelijkse praktijk. Bij niet-opleidingscholen is het beeld volgens studenten wat wisselender, zeker aangezien in coronatijd lesbezoeken virtueel plaatsvonden en er dus sprake was van meer afstand. Het panel adviseert voor deze scholen de banden meer aan te halen en proactief op communicatie in te zetten. Dat is des te meer aan te bevelen omdat de GST-opleidingen de lovenswaardige ambitie hebben om de studenten in de toekomst altijd op twee verschillende scholen stage te laten lopen. Het begreep tot zijn tevredenheid dat de opleidingscommissie dit punt al naar voren heeft gebracht.

Docenten

Het panel heeft vastgesteld dat de docentenaantallen toereikend zijn voor het vormgeven van de opleidingen. Daarbij tekent het panel wel aan dat de complexe organisatie van de opleidingen vanuit 5 faculteiten zorgt voor een zwaardere organisatorische last. Het is volgens het panel daarom een goede zaak dat er extra projectgelden vrijkomen in de nasleep van de coronacrisis. GST zou de personele bezetting echter als aandachtspunt ook structureel in het oog moeten houden.

Het docententeam van de opleidingen is volgens het panel capabel, gemotiveerd en ambitieus. Het panel is te spreken over de mate waarin docenten van de opleidingen betrokken zijn bij het werkveld. De lijntjes naar scholen en regionale organisaties zijn kort en er is sprake van constructieve dialoog. Ook mooi vindt het panel dat er ruimte gemaakt wordt voor professionalisering en uitwisseling binnen de Utrecht Leert Opleiders-Alliantie met o.a. de Hogeschool Utrecht en de Universiteit voor Humanistiek. Het merkt verder op dat alle docenten die vanuit de faculteiten betrokken zijn bij de opleidingen, beschikken over een Basis Kwalificatie Onderwijs.

De onderzoeksprofilering van het onderwijsgevend personeel vertoont een stijgende lijn: de GST voert actief beleid om het aantal gepromoveerde personeelsleden te doen toenemen. Deze inspanningen hebben resultaat: op het moment van visiteren was 74 procent van de docenten gepromoveerd. Het panel is hierover positief, maar adviseert de opleidingen om zorg te dragen voor een gepromoveerd vakdidacticus in de onderzoeksmodule voor elk schoolvak. Op dit moment is dit voor enkele kleine schoolvakken nog een aandachtspunt.

Educatieve minor

De educatieve minor overlapt qua programma met de Educatieve Module in de masteropleidingen en bestaat uit Vakdidactiek 1 (5 EC), Pedagogiek 1 (5 EC), en Professional in de Praktijk 1a en 1b (PiP; elk 10 EC). In de PiP-cursussen lopen de studenten stage in de onderbouw/tweedegraads gebied. Het eindwerk van de minor wordt gevormd door het PiP1 einddossier. Het panel begreep van minorstudenten dat zij tevreden zijn met de vormgeving, uitvoering en opzet van de educatieve minor en de begeleiding die ze ontvangen. Het panel is hierover positief.

Overwegingen

Het panel is positief over de inhoud, samenhang en vormgeving van de GST-opleidingen. Dankzij hun modulaire opzet zijn de opleidingen flexibel en bieden ze studenten ruime gelegenheid om het curriculum naar eigen inzicht vorm te geven. Tegelijk is dankzij gedegen studiebegeleiding, zorgvuldige roostering en goede afstemming en verwevenheid voor duidelijke samenhang en verdieping gezorgd, met name binnen de twee modules die samen de eenjarige LVHO-opleidingen en de helft van de ECM-opleidingen vormen. Het panel complimenteert de opleidingen met de parallelle roostering van praktijkstages PiP 1 en PiP 2 met de onderdelen Pedagogiek, die voor studenten van evidente meerwaarde is. Binnen de tweejarige educatieve masteropleidingen is het verschil tussen opleidingen groter vanwege de noodzaak om vakinhoudelijke differentiatie aan te brengen. Dergelijke verschillen acht het panel acceptabel en lijken goed uit te pakken binnen de programma's.

Het panel stelt vast dat de opleidingen veel verschillende passende werkvormen toepassen de modules, waarbij het principe 'teach as you preach' wordt gehanteerd. Het panel complimenteert de opleidingen met de studentgerichtheid van hun werkvormen. Ook de aandacht voor reflecteren en evalueren binnen de programma's is sterk. Het panel is te spreken over de bijzondere afstudeeropties van het Educational Profile en de R&D-track in de tweejarige bètaopleidingen, en het Engelstalige U-TEAch Honours programma in de tweejarige masters. Het stelt vast dat de begeleiding binnen de opleidingen over het algemeen goed is. In de eenjarige opleidingen en in de corresponderende modules van de tweejarige opleidingen spelen naast de studieadviseurs ook de docenten van met name PiP en Pedagogiek een belangrijke rol in de studiebegeleiding. In de tweejarige masters is een tutorsysteem opgezet. De inhoud en begeleiding van de praktijkstages zijn goed op orde. Het panel adviseert de GST-opleidingen wel om de banden wat meer aan te halen met niet-opleidingscholen, zoals ook de opleidingscommissie al signaleerde.

Het panel constateert dat de docentenaantallen toereikend zijn voor het vormgeven van de opleidingen. Daarbij tekent het panel wel aan dat de complexe organisatie van de opleidingen vanuit 5 faculteiten zorgt voor een zwaardere organisatorische last. Het panel is te spreken over de ambitie en het enthousiasme van docenten en de mate waarin zij betrokken zijn bij het werkveld, en is positief over hun professionalisering. De onderzoeksprofilering van het onderwijsgevend personeel vertoont een stijgende lijn: de GST voert actief beleid om het aantal gepromoveerde personeelsleden te doen toenemen. Het panel is hierover positief, maar adviseert de opleidingen om zorg te dragen voor een gepromoveerd vakdidacticus in de onderzoeksmodule voor elk schoolvak.

De educatieve minor overlapt qua programma met de Educatieve Module in de masteropleidingen. Het panel begreep van minorstudenten dat zij tevreden zijn met de vormgeving, uitvoering en opzet van de educatieve minor en de begeleiding die ze ontvangen. Het panel is hierover positief.

Conclusie

Masteropleiding Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in de Taal- en Cultuurwetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoet'.

Masteropleiding Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in de Bètawetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoet'.

Masteropleiding Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in de Mens- en Maatschappijwetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoet'.

Masteropleiding Educatie en Communicatie in de Taal- en Cultuurwetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoet'.

Masteropleiding Educatie en Communicatie in de Bètawetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoet'.

Masteropleiding Educatie en Communicatie in de Mens- en Maatschappijwetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoet'.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Systeem van toetsing

Toetsing binnen de GST is passend en gevarieerd vormgegeven, waarbij de verschillende toetsvormen in de modules zijn afgestemd op de eindtermen van de opleiding en de verschillende groepen studenten. De opleidingen kiezen voor toetsvormen die goed aansluiten op de praktijk en waarbij theorie en praktijk verweven worden. Toetsopdrachten variëren van essays en het maken van kennisclips tot het ontwerpen van lessen of leerlijnen. In de tweejarige masteropleidingen wordt in de toetsing ook beoogd het vakinhoudelijke met de lespraktijk in verband te brengen, wat het panel waardeert. Het panel heeft het niveau, de afstemming en de vormgeving van de toetsing bekeken en constateert dat de toetsing van de verschillende modules gedegen plaatsvindt. Het begreep ook van studenten en alumni dat zij zich kunnen vinden in de toetsystematiek.

Beoordeling eindwerken

Het panel heeft specifiek gekeken naar de toetsing van het eindniveau. Sinds september 2019 wordt het eindniveau van de eenjarige LVHO-opleidingen getoetst met enerzijds het Praktijkdossier Professional in de Praktijk 2 en anderzijds de Vakdidactische ontwerpopdracht. Voor de tweejarige masteropleidingen ECM geldt dat deze onderdelen ook bij het eindwerk horen, naast de masterscriptie. Het panel heeft een selectie van deze eindwerken en beoordelingsformulieren bestudeerd (zie bijlage 5).

Met betrekking tot de eindwerken van alle opleidingen merkt het panel op dat er erg veel variatie is in de vorm van deze werken in de verschillende opleidingen en opleidingsvarianten, en ook in de beoordelingspraktijk. Het panel begreep tijdens het bezoek dat er voor de praktijkbeoordeling duidelijke richtlijnen zijn, waarbij de instituutsopleider verantwoordelijk is voor de eindbeoordeling en dit in afstemming met in elk geval de stagebegeleider doet. Het praktijkdossier wordt in een beoordelingsgesprek met de student besproken. De praktijk toont echter een gevarieerd beeld. Terwijl alle opleidingen en richtingen bijvoorbeeld het vierogenprincipe hanteren bij de beoordeling van eindwerken, is dat in sommige gevallen duidelijk zichtbaar op de ingevulde beoordelingsformulieren en in andere niet. Ook merkte het panel dat de archivering van oudere eindwerken in een aantal gevallen problematisch was, waardoor deze niet goed toegankelijk waren en er stukken ontbraken. Dit geldt met name voor de soms omvangrijke oudere praktijkdossiers.

Het panel begreep tijdens het visitatiebezoek dat dit deels te maken heeft met de complexe organisatie van de opleiding door 5 faculteiten, die allen eigen tradities hanteren. De GST-opleidingen zijn bezig aan een harmoniseringsslag, ook naar aanleiding van opmerkingen van het vorige panel. Zo is recent een gezamenlijke rubric gelanceerd voor alle onderdelen van het praktijkdossier, wat de vergelijkbaarheid van de beoordeling ten goede komt. Ook worden er kalibratiesessies georganiseerd tussen de verschillende faculteiten en tussen instituutsopleiders en schoolopleiders rondom beoordelingssystematiek. Het panel heeft begrip voor de organisatorische hindernissen waar de opleidingen mee moeten werken en is positief over de gemaakte vorderingen. Met betrekking tot de mastertheses stelt het panel vast dat de nieuwste eindwerken meer geüniformeerd zijn dan de oudere, en dat de vakinhoudelijke component nu ook nadrukkelijker in verband wordt gebracht met educatie. Het acht dit een goede zaak. Het panel beveelt aan nog meer in te zetten op kalibratie tussen docenten en faculteiten om de ingezette lijn succesvol te kunnen vervolgen.

Het panel wil de opleidingen wijzen op enkele verbeterpunten in de beoordeling van de eindwerken. In de praktijkdossiers die het panel bekeek, viel op dat deze zowel formatieve tussenopdrachten als summatieve eindopdrachten bevatten. Hier werd ogenschijnlijk geen onderscheid tussen gemaakt bij de eindbeoordeling. Dit levert onduidelijkheid rond de status van producten op voor zowel studenten als beoordelaars. Het panel adviseert daarom duidelijkheid te scheppen omtrent het gebruik van formatieve of summatieve bewijsstukken in de praktijkdossiers. In samenhang hiermee komt het voor dat stukken die gelden als afsluitende of tussentijdse toets van een vak, als onderdeel van het praktijkdossier gaan gelden en als zodanig zelfs voor een tweede keer door dezelfde persoon worden beoordeeld. Het panel beveelt de opleidingen aan dit nog eens goed te bekijken en aan te passen. Ten slotte merkte het panel enkele discrepanties op tussen de handleiding rondom praktijkdossiers voor studenten en de praktijkdossiers die het bekeek. Het adviseert de handleiding te herzien en naast de huidige vormgeving van de dossiers te leggen.

Examencommissie

Een aanbeveling van het vorige visitatiepanel was het instellen van één examencommissie voor de lerarenopleidingen van GST. De opleidingen hebben dit advies direct opgevolgd. De Examencommissie heeft leden uit alle betrokken faculteiten (Geesteswetenschappen, Bèta, Sociale Wetenschappen, Geowetenschappen, REBO) en een extern lid uit een van de opleidingsscholen. De Examencommissie vergadert vijf tot zes keer per academisch jaar en werkt volgens een jaargenda die wordt afgestemd met de Board of Studies. Ze wordt ondersteund door twee ambtelijk secretarissen. Er is goed contact tussen de Board of Studies en de Examencommissie: adviezen worden schriftelijk doorgegeven, en de Examencommissie ziet toe op de navolging ervan. Een van de leden van de Board of Studies is contactpersoon voor de Examencommissie en stemt af met de voorzitter. Ook overlegt de Examencommissie een- tot tweemaal per jaar met de Opleidingscommissie, over de inrichting en haalbaarheid van het toetsprogramma en het eindniveau. De Examencommissie als geheel functioneert tevens als Toetscommissie en voert in deze hoedanigheid onderzoeken uit naar de toetskwaliteit en de borging van toetsing binnen de opleidingen. Ter ondersteuning van de toezichthoudende rol van de Examencommissie en om de Board of Studies van advies te dienen, bestaat er een Toetsadviescommissie (TAC). De TAC geeft de Examencommissie/Toetscommissie en de Board of Studies gevraagd en ongevraagd advies en kan op verzoek van de Examencommissie onderzoek (laten) uitvoeren naar toetsing en beoordeling.

Volgens het panel is de inrichting van een centrale Examencommissie met vertegenwoordiging van alle faculteiten een goede zaak. Het vindt de toevoeging van een extern lid uit de VO-praktijk ook mooi. Het panel heeft een goede indruk gekregen van de professionele en proactieve manier waarop de commissie haar wettelijke taak invult. Zo kijkt de Examencommissie onder meer naar steekproeven van eindwerken, en streeft ze actief naar gelijkwaardigheid van beoordeling binnen de lerarenopleidingen. Het panel adviseert de Examencommissie een evaluerende en controlerende rol te gaan spelen bij het opnieuw bekijken van de (handleidingen van) praktijkdossiers. Ook zou de Examencommissie een rol kunnen spelen bij de verdere stroomlijning van de archivering van eindwerken.

Educatieve minor

De toetsing in de educatieve minor overlapt met die in de Educatieve Module binnen de masteropleidingen en is ook hier gevarieerd, passend en aan de maat. De kwaliteit wordt geborgd door de Examencommissie. Het eindwerk van de minor is het PiP 1-dossier. Net als voor de masteropleidingen geldt hier dat de studentenhandleiding nog eens bekeken kan worden om discrepanties tussen papier en praktijk op te sporen en recht te zetten. Ook zouden er verbeteringen moeten worden aangebracht in het onderscheid tussen formatieve en summatieve stukken in de praktijkdossiers, en zou er verdere harmonisering moeten komen in de archivering en vormgeving van de praktijkdossiers.

Overwegingen

Toetsing binnen de GST is passend en gevarieerd vormgegeven, waarbij de verschillende toetsvormen in de modules zijn afgestemd op de eindtermen van de opleiding en de verschillende groepen studenten die de modules bedienen.

Het panel heeft daarnaast een goede indruk gekregen van de professionele en proactieve manier waarop de Examencommissie haar wettelijke taak invult.

Met betrekking tot de eindwerken merkt het panel op dat er erg veel variatie is in de vorm van deze werken in de verschillende opleidingen en opleidingsvarianten, en ook in de beoordelingspraktijk. Het panel begreep tijdens het visitatiebezoek dat dit deels te maken heeft met de complexe organisatie van de opleiding door 5 faculteiten. De GST-opleidingen zijn bezig aan een harmoniseringsslag, ook naar aanleiding van opmerkingen van het vorige panel. Het panel is positief over de gemaakte vorderingen. Met betrekking tot de mastertheses stelt het panel vast dat de nieuwste eindwerken meer geüniformeerd zijn dan de oudere, en dat de vakinhoudelijke component nu ook nadrukkelijker in verband wordt gebracht met educatie. Het acht dit een goede zaak. Het panel beveelt aan nog meer in te zetten op kalibratie tussen docenten en faculteiten om de ingezette lijn succesvol te kunnen vervolgen.

In de praktijkdossiers die het panel bekeek, viel op dat deze zowel formatieve tussenopdrachten als summatieve eindopdrachten bevatten. In samenhang hiermee komt het voor dat stukken die gelden als afsluitende of tussentijdse toets van een vak, als onderdeel van het praktijkdossier gaan gelden. Het panel adviseert daarom duidelijkheid te scheppen omtrent het gebruik van formatieve of summatieve dan wel 'dubbele' bewijsstukken in de praktijkdossiers. De bijbehorende handleiding voor studenten zou herzien moeten worden en naast de huidige vormgeving van de dossiers moeten worden gelegd; het panel constateerde enkele discrepanties tussen handleiding en praktijk.

De toetsing in de educatieve minor overlapt met die in de Educatieve Module binnen de masteropleidingen en is ook hier gevarieerd, passend en aan de maat. De kwaliteit wordt geborgd door de Examencommissie. Het eindwerk van de minor is het PiP 1-dossier. Net als voor de masteropleidingen geldt hier dat de studentenhandleiding nog eens bekeken kan worden om discrepanties tussen papier en praktijk op te sporen en recht te zetten. Ook zouden er verbeteringen moeten worden aangebracht in het onderscheid tussen formatieve en summatieve stukken in de praktijkportfolio's, en zou er verdere harmonisering moeten komen in de archivering en vormgeving van de praktijkdossiers.

Conclusie

Masteropleiding Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in de Taal- en Cultuurwetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoet'.

Masteropleiding Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in de Bètawetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoet'.

Masteropleiding Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in de Mens- en Maatschappijwetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoet'.

Masteropleiding Educatie en Communicatie in de Taal- en Cultuurwetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoet'.

Masteropleiding Educatie en Communicatie in de Bètawetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoet'.

Masteropleiding Educatie en Communicatie in de Mens- en Maatschappijwetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoet'.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

Masteropleidingen

Om een beeld te krijgen van het behaalde eindniveau van de opleidingen heeft het panel van elke opleiding 15 eindwerken gelezen, waarbij steeds ten minste twee eindwerken per schoolvak werden geselecteerd, waaronder drie R&D-eindwerken en drie UTEAch-eindwerken en 13 Educational Profile-eindwerken. Van deze selectie was het panel bij twee eindwerken, waarvan één uit de LVHO in de Bètawetenschappen en één uit de Masteropleiding Educatie en Communicatie in de Mens- en Maatschappijwetenschappen, van oordeel dat ze onterecht met een voldoende zijn beoordeeld. Het panel heeft vastgesteld dat het hier om incidenten gaat en dat er geen structurele problemen zijn. De verbetering die is gemaakt in de archivering van beoordelingsdossiers en de kalibratie tussen de verschillende docenten (zie standaard 3) geeft het panel er alle vertrouwen in dat dergelijke uitzonderingen niet snel meer zullen voorkomen. Het constateert daarmee dat de eindwerken van alle opleidingen laten zien dat zij erin slagen hun studenten op het juiste niveau te brengen en de eindtermen te behalen.

Dit gunstige beeld wordt bevestigd door het functioneren van de alumni. Het panel heeft met alumni en het afnemend werkveld gesproken over de manier waarop afgestudeerden presteren wanneer ze toetreden tot het beroepenveld. Het kreeg de indruk dat afgestudeerden goed functioneren in verschillende contexten, en dat zij duidelijk startbekwame en academisch onderlegde leerkrachten zijn die in de praktijk worden gewaardeerd. Het panel is hierover zeer te spreken. De opleidingen onderhouden contact met hun afgestudeerden, met name wanneer die terechtkomen op de opleidingsscholen waarmee GST samenwerkt. Het panel adviseert GST om deze contacten meer te structureren en formaliseren, bijvoorbeeld door een alumninetwerk op te zetten en door in te zetten op actieve benadering voor nascholing.

Educatieve minor

Het panel heeft 28 eindwerken gelezen van studenten in de educatieve minor, waarbij voor alle schoolvakken ten minste 2 eindwerken geselecteerd waren. Van één eindwerk, van de educatieve module Aardrijkskunde, vond het panel dat het onterecht met een voldoende is beoordeeld. Het panel constateerde dat het hier een incident betrof en dat de verbeteringslag in beoordelingsmethodiek en kalibratie bijdraagt aan transparantie en een beter bewustzijn van wat als voldoende kan gelden. Het stelt vast dat in de educatieve minor het juiste eindniveau behaald wordt, passend bij de tweedegraads bevoegdheid.

Overwegingen

Het panel constateert dat de eindwerken van alle opleidingen laten zien dat zij erin slagen hun studenten op het juiste niveau te brengen en de eindtermen te behalen. Bij twee eindwerken, waarvan één uit de LVHO Biologie en één uit de Masteropleiding Educatie en Communicatie in de Mens- en Maatschappijwetenschappen, was het panel van oordeel dat ze onterecht met een voldoende zijn beoordeeld. Het stelde vast dat het hier om incidenten gaat en dat er geen structurele problemen zijn. De verbetering die is gemaakt in de beoordelingsdossiers maakt volgens het panel bovendien dat dergelijke incidenten op dit moment onwaarschijnlijk zijn.

Dit gunstige beeld wordt bevestigd door het functioneren van de alumni. Het panel kreeg de indruk dat afgestudeerden goed functioneren in verschillende contexten, en dat zij duidelijk startbekwame en academisch onderlegde leerkrachten zijn die in de praktijk worden gewaardeerd. Het adviseert GST om de contacten met alumni meer te structureren en formaliseren, bijvoorbeeld door een alumninetwerk op te zetten en door in te zetten op actieve nascholing.

Van één minoreindwerk, van de educatieve module Aardrijkskunde, vond het panel dat het onterecht met een voldoende is beoordeeld. Het panel constateerde dat het hier een incident betrof. Het stelt vast dat in de educatieve minor het juiste eindniveau behaald wordt, passend bij de tweedegraads bevoegdheid.

Conclusie

Masteropleiding Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in de Taal- en Cultuurwetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoet'.

Masteropleiding Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in de Bètawetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoet'.

Masteropleiding Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in de Mens- en Maatschappijwetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoet'.

Masteropleiding Educatie en Communicatie in de Taal- en Cultuurwetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoet'.

Masteropleiding Educatie en Communicatie in de Bètawetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoet'.

Masteropleiding Educatie en Communicatie in de Mens- en Maatschappijwetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoet'.

ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het panel beoordeelt de *masteropleiding Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in de Taal- en Cultuurwetenschappen* als 'positief'.

Het panel beoordeelt de *masteropleiding Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in de Bètawetenschappen* als 'positief'.

Het panel beoordeelt de *masteropleiding Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in de Mens- en Maatschappijwetenschappen* als 'positief'.

Het panel beoordeelt de *masteropleiding Educatie en Communicatie in de Taal- en Cultuurwetenschappen* als 'positief'.

Het panel beoordeelt de *masteropleiding Educatie en Communicatie in de Bètawetenschappen* als 'positief'.

Het panel beoordeelt de *masteropleiding Educatie en Communicatie in de Mens- en Maatschappijwetenschappen* als 'positief'.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: DOMEINSPECIFIEK REFERENTIEKADER

Inleiding

Dit domeinspecifiek referentiekader voor de universitaire lerarenopleidingen bevat een beschrijving van de ontwikkelingen in het domein van de universitaire lerarenopleidingen sinds de laatste visitatie, de beleidsagenda voor het komende jaar en de bekwaamheidseisen leraar voorbereidend hoger onderwijs die kaderstellend zijn voor de doelstellingen en eindtermen van de universitaire lerarenopleidingen. Het betreft een kader voor:

- De éénjarige wo-masteropleidingen tot leraar voorbereidend hoger onderwijs (VHO) (60 EC) in het domein van Taal en Cultuurwetenschappen, de Bètawetenschappen of de Mens- en Maatschappijwetenschappen, volgend op een verwante disciplinaire wo-master;
- De tweejarige wo-masteropleidingen in de Educatie (en Communicatie) in het domein van Taal en Cultuurwetenschappen, de Bètawetenschappen of de Mens- en Maatschappijwetenschappen;
- De educatieve minoren (30 EC) en de educatieve modules (30 EC), die sinds respectievelijk 2009 en 2017 opleiden tot een tweedegraads bevoegdheid voor vmbo-t en de onderbouw van de havo en het vwo. Een educatieve minor of module maakt deel uit van of bouwt voort op een aan het schoolvak verwante bacheloropleiding.

De universitaire lerarenopleidingen in context

De Nederlandse universiteiten hebben als gezamenlijke missie en ambitie om goede en bekwaame academische leraren op te leiden, die zowel sterk zijn in vakinhoud, als op binnen de gebieden van pedagogiek en didactiek. Deze taak is primair belegd bij universitaire lerarenopleidingen (ulo's), die deze taak in toenemende mate uitvoeren in nauwe samenwerking met faculteiten en vo-scholen. De ulo's bieden opleidingen tot eerstegraads en (beperkt) tweedegraads bevoegd docent aan.²

De manier waarop de ulo's aan hun gezamenlijke ambitie werken verschilt. De ulo's zijn op verschillende manieren georganiseerd en ingebed in hun universiteit. Daarnaast heeft elke ulo een eigen opleidingsvisie, mede gebaseerd op de eigen universitaire context en ontwikkelingen in de verschillende regio's.

Sinds de vorige visitatieronde is er landelijk, regionaal en op iedere universiteit veel gebeurd. Een belangrijk aanhoudend en gezamenlijk punt van zorg is het lerarentekort dat in een aantal schoolvakken en regio's zeer groot is. Andere regio's zijn juist krimpregio waardoor, zeker voor een aantal vakken, minder docenten nodig zijn.

Een tweede ontwikkeling is de roep uit de samenleving om meer aandacht voor diversiteit, verschillen tussen leerlingen, nieuwe technologieën en vernieuwende didactieken. Dat maakt dat scholen steeds meer op zoek zijn naar een eigen invulling van hun opdracht en dit op heel verschillende manieren doen. Zij kiezen bijvoorbeeld voor andere onderwijsconcepten of herordenen de schoolvakken tot domeinen. Van ulo's wordt verwacht dat zij, op z'n minst, bij deze ontwikkelingen aansluiten om studenten op te leiden die gedijen in deze variëteit aan professionele contexten. Hier sluit de landelijke wens en ambitie om meer samen met scholen op te leiden op aan.

Een andere relevante ontwikkeling is dat universiteiten hun bachelor- en masteropleidingen, en de daarmee samenhangende wetenschapsdomeinen aan het ontwikkelen zijn, met als consequentie dat de vooropleidingen van potentiële ulo-studenten niet altijd zonder meer aansluiten, bijvoorbeeld als studenten een brede bachelor hebben gevolgd.

Tot slot is in het kader van levenslang leren het bieden van opleidingen aan mensen die op latere leeftijd besluiten om zich via studie verder te ontwikkelen, een vanzelfsprekende taak. Dit heeft als consequentie dat ulo's zich

² Sinds de invoering van de wet beroepen in het onderwijs wordt juridisch enkel het onderscheid gemaakt tussen leraar voortgezet onderwijs en leraar voorbereidend hoger onderwijs. In het dagelijks spraakgebruik wordt leraar voortgezet onderwijs aangeduid als tweedegraads bevoegd leraar en leraar voorbereidend hoger onderwijs als eerstegraads bevoegd leraar.

geroepen voelen om trajecten te ontwikkelen die recht doen aan deze specifieke doelgroep, bijvoorbeeld door de ontwikkeling van zijnstroom trajecten.

Al deze ontwikkelingen maken dat de ulo's hun taak uitvoeren in een zeer dynamische context, waarin zij afstemmen binnen de universiteit, met hun opleidingsscholen en met elkaar. De roep om flexibiliteit wordt overal gevoeld, en vanwege de regionale verschillen ook regionaal uitgewerkt. Dit heeft geleid tot de ontwikkeling van de educatieve module, tweejarige educatieve masteropleidingen, en innovatieve trajecten in het kader van het samen opleiden met scholen. Het samen opleiden met scholen wordt op alle ulo's in partnerschappen vormgegeven, en de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de begeleiding van startende leraren (in de 'inductiefase') krijgt steeds meer handen en voeten. Wat de ulo's bindt is de gezamenlijke ambitie, en het bewaken van de kwaliteit van het eindniveau van academisch opgeleide docenten.

VSNU-Lerarenagenda 2013-2017

Met de VSNU-Lerarenagenda 2013-2017 hebben de universiteiten de afgelopen jaren stappen gezet op weg naar meer universitair opgeleide leraren in het voortgezet en primair onderwijs.

Meer en flexibeler routes naar het leraarschap

Een belangrijke stap richting het verhogen van de instroom in de universitaire lerarenopleidingen voor het voortgezet onderwijs, is dat de ulo's meer en flexibeler routes naar het leraarschap in het voortgezet onderwijs hebben gecreëerd.

Een eerste voorbeeld is de inrichting van een pilot met de zogenaamde educatieve module. Net als de educatieve minor, die al langer bestaat, heeft deze module een omvang van 30 EC. Studenten kunnen de minor tijdens hun bacheloropleiding volgen, terwijl de educatieve module openstaat voor studenten die al een bachelor hebben afgerond. In combinatie met een aan het schoolvak verwante bachelor leidt zowel de educatieve minor als de educatieve module tot een tweedegraads bevoegdheid voor het onderwijzen van het schoolvak op het vmbo-t en in de onderbouw van de havo en het vwo. Op veel plekken geeft de minor of module tevens een vrijstelling van 10-30 EC voor de masteropleiding Leraar VHO (met een omvang van 60 EC) of voor een tweejarige wo-masteropleidingen in de Educatie (en Communicatie). Beide masters leiden tot een eerstegraads bevoegdheid. Door de educatieve minor of module te volgen hebben studenten nu de mogelijkheid al tijdens hun vakinhoudelijke studie met een lerarenopleiding te beginnen. Na hun bachelor of eerste master hebben ze de mogelijkheid bevoegd les te gaan geven, en als dat beter past in hun ontwikkeling of persoonlijke situatie later verder te studeren.

Een tweede voorbeeld van een alternatieve route is de invoering van educatie- en communicatiemasters binnen een aantal universitaire lerarenopleidingen. Deze tweejarige masters werden al langer door de technische universiteiten, de Universiteit Utrecht en, voor het bèta-domein, door de Rijksuniversiteit Groningen aangeboden. In deze opleiding volgen studenten een lerarenopleiding voor het schoolvak en vakmaster waarin het leren begrijpen, communiceren en onderwijzen van de discipline centraal staat.

Een laatste voorbeeld is het programma 'Trainees in Onderwijs', dat is gericht op ambitieuze en getalenteerde afgestudeerden die de lerarenopleiding combineren met een baan en tijdens het programma projecten in de richting van leiderschap, ondernemerschap, ontwerp en/of onderzoek uitvoeren. Trainees in Onderwijs is de opvolger van Eerst De Klas en het OnderwijsTraineeship.

Begeleiding beginnende leraren

Een stap die erop is gericht om meer beginnende leraren voor het voortgezet onderwijs te behouden, is het in samenwerking met vo-scholen en de hogescholen intensiveren van hun begeleiding in de eerste jaren van hun loopbaan. Door hen te helpen bij het overwinnen van veelvoorkomende problemen met bijvoorbeeld klassenmanagement, wordt voorkomen dat zij voortijdig het beroep verlaten. De aansluiting tussen de

lerarenopleiding en de eerste fase van de loopbaan wordt daardoor verbeterd. Hierbij is goed samengewerkt met de hogescholen en de scholen. Inmiddels kent 50% van de scholen een begeleidingstraject voor beginnende leraren.

Actieplan Academische Leraren 2019-2021

Op dit moment is er sprake van oplopende tekorten aan goed opgeleide, bevoegde leraren in het Nederlandse initiële onderwijs. Bij ongewijzigd beleid zullen de tekorten aan leraren en directeurs in het voortgezet onderwijs oplopen van circa 400 op dit moment naar ruim 1200 over circa tien jaar.³ Het gaat daarbij om het totale tekort waarbij dus geen onderscheid wordt gemaakt tussen leraren met een universitaire of hbo lerarenopleiding. De tekorten zullen zich concentreren bij specifieke schoolvakken in het bèta-domein (wiskunde, natuurkunde, scheikunde, informatica), en in het domein van de taal en cultuurvakken (Duits, Frans, en de Klassieke Talen).⁴

Daarenboven bestaat de wens om het aantal universitair opgeleide leraren fors te verhogen. Zo is in het sectorakkoord voor het voortgezet onderwijs⁵ afgesproken te streven naar een percentage van ten minste 80% universitair masteropgeleide leraren in de bovenbouw van het vwo in 2020. Dit percentage ligt in de meeste recente cijfers echter nog op 63%. Het verhogen van het aantal academische leraren in de bovenbouw van het vwo is in lijn met een Kamerbreed aangenomen motie.⁶

Vergroten van de toegankelijkheid van de universitaire lerarenopleidingen

Onder meer door de ontwikkeling naar brede, vaak interdisciplinaire bachelors en specialistische masters binnen veel universiteiten, is de in- en uitstroom van universitaire bachelor- en masteropleidingen veranderd. De bredere universitaire bachelor- en masteropleidingen sluiten daardoor onvoldoende aan op de huidige schoolvakken die inhoudelijk juist een overwegend disciplinair karakter hebben.⁷ Dit leidt ertoe dat veel universitair afgestudeerden op dit moment niet aan de vakinhoudelijke ingressieisen voldoen zoals die nu worden gehanteerd voor toelating tot de lerarenopleidingen in specifieke schoolvakken. Een hieraan verwant knelpunt is dat professionals met een universitaire opleiding die na een loopbaan elders een overstap naar het onderwijs overwegen, deze stap te vaak niet kunnen zetten omdat hun vooropleiding onvoldoende aansluit op de inhoudelijke toelatingseisen voor de universitaire lerarenopleiding. Ook vanuit het scholenveld is dit een veelgehoord knelpunt in het opleidingsaanbod voor het voortgezet onderwijs. Om de toegankelijkheid te vergroten en het toelatingsbeleid tussen ulo's consistent te laten zijn, worden initiatieven ondernomen:

- Ontwikkelen van een herzien en consistent toelatingsbeleid dat de toegankelijkheid van de universitaire lerarenopleidingen voor het voortgezet onderwijs vergroot;
- Oprichten van een landelijk regiepunt voor toelatingsassessments;
- Versterken van de educatieve module.

Innovatie in de universitaire lerarenopleidingen

In de afgelopen decennia is de diversiteit in de vooropleiding en de leeftijd van studenten die zich aanmelden voor de lerarenopleiding sterk toegenomen. Studenten starten op verschillende momenten tijdens of na hun bachelor of master met de lerarenopleiding of zij doen dat na een loopbaan elders. Om beter in te kunnen spelen op die verschillen, is inmiddels een aantal nieuwe opleidingsroutes naar het leraarschap gerealiseerd. De opleiding wordt bovendien vaak gecombineerd met een baan als leraar, zeker door leraren in een opleiding voor een van de tekortvakken.

³ Opgehaald op 2018-07-08 bij <https://www.onderwijsincijfers.nl/kengetallen/sectoroverstijgend/personeel/lerarenopleiding>. In deze cijfers wordt geen onderscheid gemaakt tussen leraren met een opleiding op hbo- of wo-niveau.

⁴ Opgehaald op 2018-07-08 bij <https://www.onderwijsincijfers.nl/kengetallen/sectoroverstijgend/personeel/lerarenopleiding>. De mate waarin deze vakken worden aangemerkt als tekortvak is aan verandering onderhevig en verschilt van jaar tot jaar.

⁵ Sectorakkoord VO 2014-2017 'Klaar voor de toekomst! Samenwerken aan onderwijskwaliteit' te raadplegen via <https://www.vo-raad.nl/system/downloads/attachments/000/000/141/original/Sectorakkoord-VO-OCW.pdf?1476109377>

⁶ Tweede Kamer, vergaderjaar 2013-2014, 33 750 VIII, nr. 21.

⁷ Op dit moment wordt in de context van curriculum.nu gewerkt aan een actualisering van kerndoelen en eindtermen in het primair en voortgezet onderwijs. Mogelijk leidt dit ook tot een beweging naar nieuwe, bredere schoolvakken.

In het totale stelsel van lerarenopleidingen wordt op dit moment een beweging gemaakt richting opleiden in partnerschap met de scholen onder de noemer 'samen opleiden en professionaliseren'. De lerarenopleidingen raken daarbij vervlochten met de zogenaamde inductiefase: de eerste jaren van de beroepsloopbaan. Dat heeft opleidings-didactische voordelen: door de koppeling van initiële opleiding aan een driejarige inductieperiode wordt de overgang tussen opleiding en baan minder scherp en krijgt de student meer tijd om routine te ontwikkelen.⁸ Plannen daarvoor worden met regionale partners per ULO ontwikkeld.

Een andere manier om de instroom te vergroten is de opleiding aantrekkelijker te maken door meer ruimte voor profilering te bieden. Initiatieven die worden ondernomen om de universitaire lerarenopleiding verder te vernieuwen hebben betrekking op:

- Ontwikkelen van een gezamenlijk aanbod van 'blended' onderwijsmodulen;
- Versterken van het samen opleiden en professionaliseren;
- Versterken en vergroten van aanvullende opleidingsroutes naar het leraarschap zoals het aanbod voor zij-instromers en voor Onderwijstrainees, en combinaties van initiële lerarenopleiding met in-service lerarenopleiding.

Bekwaamheidseisen

Kaderstellend voor de doelstellingen en eindtermen van de universitaire lerarenopleidingen VHO zijn de bekwaamheidseisen leraar VHO die zijn vastgelegd in de Wet op het Voortgezet Onderwijs (artikel 36 en verwante artikelen) en het Besluit Bekwaamheidseisen Onderwijspersoneel. In 2017 zijn deze wettelijke bekwaamheidseisen herzien.⁹ Dit wettelijk kader organiseert de bekwaamheden van leraren naar de taken die zij in hun beroepspraktijk combineren. Dit is het kader waarbinnen de ICL eigen accenten legt. Deze komen terug in de eigen zelfreflecties.

De wettelijk vastgelegde bekwaamheidseisen

De actuele wettelijke bekwaamheidseisen aan leraren zijn ingedeeld in drie voor het leraarschap specifieke clusters van bekwaamheden: vakinhoudelijke bekwaamheid, vakdidactische bekwaamheid en pedagogische bekwaamheid. Daarnaast wordt aangegeven dat leraren met de kennis en kunde ten aanzien van de deze drie clusters van bekwaamheden hun werk als leraar op een professioneel doelmatige en verantwoorde wijze kunnen verrichten. Dat doen zij niet alleen zelfstandig, maar ook als lid van de professionele onderwijsgemeenschap die zij samen met zijn collega's vormen. Uit deze bekwaamheidseisen kan worden afgeleid dat de wetgever het combineren van de verschillende clusters van bekwaamheden als de kern van het leraarschap ziet. De ICL benadrukt daarin de gerichtheid op het leren en de vorming van leerlingen als de kern van het leraarschap, en verwacht daarnaast van leraren dat zij met collega's, vanuit een academische en onderzoekende houding, een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van onderwijs en het functioneren van de schoolorganisatie.

Vakinhoudelijk bekwaam

Vakinhoudelijk bekwaam wil zeggen dat leraren de inhoud van hun onderwijs beheersen. Zij 'staan boven' de leerstof en kunnen die zo samenstellen, kiezen en/of bewerken dat hun leerlingen die kunnen leren. Deze leraren kunnen vanuit hun vakinhoudelijke expertise verbanden leggen met het dagelijks leven, met werk en met de wetenschap en bijdragen aan de algemene vorming van hun leerlingen. Zij houden hun vakkennis en -kunde actueel.

Vakdidactisch bekwaam

Vakdidactisch bekwaam wil zeggen dat de leraren de vakinhoud leerbaar maken voor hun leerlingen, in afstemming met hun collega's en passend bij het onderwijskundige beleid van de school. Zij weten die vakinhoud te vertalen in

⁸ Zie bijvoorbeeld: Maulana, R., Helms-Lorenz, M., & van de Grift, W. (2015). A longitudinal study of induction on the acceleration of growth in teaching quality of beginning teachers through the eyes of their students. *Teaching and Teacher Education*, 51, 225-245, en van Tartwijk, J., Wubbels, T., & Zwart, R. C. (2017). Developing teachers' competences with the focus on adaptive expertise in teaching. In D. J. Clandinin & J. Husu (Eds.), *The SAGE Handbook of Research on Teacher Education* (pp. 820-835). London: Sage.

⁹ Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap. (2017). Wijziging van het besluit bekwaamheidseisen onderwijspersoneel. *Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden*, 2017(148).

leerplannen of leertrajecten. Zij doen dit op een professionele, ontwikkelingsgerichte werkwijze, waarin de volgende handelingselementen herkenbaar zijn:

- Het aanbrenge van een duidelijke relatie tussen de leerdoelen, het niveau en de kenmerken van hun leerlingen, de vakinhoud en de inzet van de verschillende methodieken en middelen;
- Het bij de uitvoering van hun onderwijs volgen van de ontwikkeling van hun leerlingen; zij toetsen en analyseren regelmatig en adequaat of de leerdoelen gerealiseerd worden en hoe dat gebeurt; op basis van deze analyse stellen zij zo nodig zijn onderwijs didactisch bij;
- Het samen met (vak)collega's bijdragen aan de ontwikkeling van het onderwijs zodat dit aansluit bij maatschappelijke en wetenschappelijke ontwikkelingen.

Pedagogisch bekwaam

Pedagogische bekwaamheid wil zeggen dat leraren op een professionele, ontwikkelingsgerichte en wetenschappelijk onderbouwde werkwijze en in samenwerking met zijn collega's een veilig, ondersteunend en stimulerend leerklimaat voor hun leerlingen kunnen realiseren. Zij volgen de ontwikkeling van hun leerlingen in hun leren en gedrag en stemmen daarop hun handelen af. Zij dragen bij aan de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van hun leerlingen. Zij stemmen hun pedagogisch handelen af met hun collega's en met anderen binnen en buiten de school die voor de ontwikkeling van de leerling verantwoordelijk zijn. Deze uitspraak heeft een brede betekenis en impliceert ook de bijdrage van de leraar aan burgerschapsvorming en de ontwikkeling van de leerling tot een zelfstandige en verantwoordelijke volwassene. In de context van het beroepsgerichte onderwijs gaat het hier ook om de begeleiding van de leerling bij zijn oriëntatie op beroepen en het ontwikkelen van beroepsidentiteit. Ook in pedagogische zin blijven zij hun onderwijs ontwikkelen dragen zij, samen met collega's, bij aan de ontwikkeling van het onderwijs zodat dit aansluit bij maatschappelijke en wetenschappelijke ontwikkelingen.

Wetenschappelijk oriëntatie

Een wetenschappelijk oriëntatie houdt in dat leraren zich een academisch denk- en werkniveau hebben eigen gemaakt. Dat betekent dat zij in staat zijn op een wetenschappelijk wijze hun schoolvak, hun lesgeven en de professie in het algemeen te analyseren, en hun onderwijs te schoeien op een wetenschappelijk leest.

De leraar als professional

Van leraren wordt verwacht dat zij een positieve bijdrage kunnen leveren als lid van een professionele onderwijsgemeenschap. Dat betekent dat zij een bijdrage leveren aan een goed pedagogisch en didactisch klimaat in hun school, aan goede werkverhoudingen en aan de schoolorganisatie als geheel. Tevens zijn zij in staat en bereid hun bekwaamheden voortdurend verder te ontwikkelen in lijn met maatschappelijke en wetenschappelijke ontwikkelingen.

BIJLAGE 2: BEOOGDE LEERRESULTATEN

Beoogde leerresultaten per module

		Educatieve Module	Eerstegraads Module	Vakinhoudelijke Module	Onderzoeks-Module
Dublin-descriptoren					
Kennis & i inzicht	Beschikt over kennis en inzicht in één van de domeinen (Talen, Mens & Maatschappij, Bèta) op het niveau dat de internationale onderzoeksliteratuur begrepen wordt voor zover relevant voor het educatieve domein;			X	X
	Beschikt over (vak)didactische kennis en inzicht op het terrein van het betreffende schoolvak op verschillende niveaus in het voortgezet onderwijs (met name de niveaus behorend bij de eerstegraadsbevoegdheid), en/of vakdidactische kennis en inzicht die van toepassing zijn op informele leeromgevingen;	X	X	X	
	Is op de hoogte van de belangrijkste (wetenschappelijke en maatschappelijke) ideeën die ten grondslag liggen aan het onderwijs in het domein van de discipline en heeft inzicht in de wijze waarop en mate waarin deze een rol spelen in de onderwijspraktijk;			X	
Toepassing, vaardigheden	Beschikt over een adequate theoretische kennis op het gebied van communicatie, pedagogiek en onderwijskunde om op wetenschappelijk verantwoorde wijze bij te kunnen dragen aan het definiëren, analyseren en oplossen van problemen in het voortgezet onderwijs. Voor de R&D-track betreft dit onderwijs in de informele leeromgeving en/of wetenschapscommunicatie;	X	X		
	Is in staat om vanuit (internationale) theoretische, conceptuele en praktische inzichten uit de academische discipline te reflecteren op de theorie en praktijk van het corresponderende schoolvak;		X		X
	Is in staat om een wetenschappelijk (ontwerp)onderzoek op het terrein van de discipline en educatie uit te voeren en over te rapporteren en daarmee bij te dragen aan nieuwe inzichten;				X
Oordeelsvorming	Is in staat om oordelen te formuleren, ook op grond van onvolledige of beperkte informatie; om op basis van die oordelen te handelen en om daarbij rekening te houden met sociaal maatschappelijke en ethische verantwoordelijkheden die horen bij het vak en het beroep;		X		X
Communicatie	Is in staat om kennis, motieven, overwegingen en daarop gebaseerde conclusies duidelijk en ondubbelzinnig over te brengen op diverse doelgroepen (leerlingen, collega's, ouders/verzorgers, specialisten/leken, binnen/buiten school);	X	X		
Leervaardigheden	Beschikt over <i>adaptieve expertise</i> , d.w.z. weet niet alleen <i>hoe</i> een taak zo goed mogelijk uit te voeren, maar begrijpt ook <i>waarom</i> en <i>wanneer</i> een bepaalde routine effectief en efficiënt is. Is op basis daarvan in staat om kennis, inzichten en probleemoplossende vermogens ook toe te passen in nieuwe of onbekende omstandigheden en bredere contexten, om nieuwe kennis te integreren en om met complexe materie en processen om te gaan;	X	X	X	X
	Beschikt over kennis, vaardigheden en attitude die de afgestudeerde in staat stellen een vervolgstudie aan te gaan met een grotendeels zelfgestuurd of autonoom karakter	X	X	X	X

Taken en vakbekwaamheidsgebieden uit de Wet op Beroepen in het Onderwijs (BIO)

Taken	Vakinhoudelijk	Vakdidactisch	Pedagogisch	Professioneel
1 Stelt leerdoelen op voor het gehele curriculum en specifieke lessen.	X	X		
2 Ontwerpt leeractiviteiten (incl. materialen en media) voor de gestelde leerdoelen.	X	X		
3 Plant de uitvoering en begeleiding van leeractiviteiten.	X	X		
4 Begeleidt de uitvoering van leeractiviteiten.	X	X		
5 Toetst in welke mate de gestelde leerdoelen gerealiseerd zijn.	X	X		
6 Gaat interpersoonlijke relaties met (groepen) leerlingen aan.			X	
7 Stuurt communicatieprocessen in de groep aan.			X	
8 Begeleidt de ontwikkeling van de leerlingen als persoon.			X	
9 Handelt vanuit een visie op persoonsvorming.			X	
10 Voert les-, klas- en vakoverstijgende taken uit.	X	X	X	X
11 Werkt daarbij constructief samen.			X	X
12 Verbeterd systematisch het eigen professionele handelen.				X

BIJLAGE 3: OVERZICHT VAN DE PROGRAMMA'S

Studieprogramma LVHO: zie <https://www.uu.nl/masters/leraar-voorbereidend-hoger-onderwijs/studieprogramma>

LVHO - Voltijd

Semester 1 (30 EC)		Semester 2 (30 EC)	
Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Vakdidactiek 1 (5 EC)		Vakdidactiek 2 (7,5 EC)	
Pedagogiek 1 (5 EC)		Pedagogiek 2 (2,5 EC)	
Professional in de praktijk 1a+b (20 EC)		Professional in Praktijk 2 (10 EC)	
		Pedagogische keuzecursus (5 EC)	Overige keuzecursus (5 EC)

LVHO - Deeltijd (start in september)

Collegejaar 1				Collegejaar 2			
Semester 1 (15 EC)		Semester 2 (15 EC)		Semester 3 (15 EC)		Semester 4 (15 EC)	
Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4	Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Pedagogiek 1 (5 EC)		Vakdidactiek 1 (5 EC)		Vakdidactiek 2 (7,5 EC)			
Professional in de praktijk 1a (10 EC)		Professional in de praktijk 1b (10 EC)		Pedagogiek 2 (2,5 EC)		Pedagogische keuzecursus (5 EC)	Overige keuzecursus (5 EC)
				Professional in de praktijk 2 (10 EC)			

LVHO - Deeltijd (start in februari)

Collegejaar 1		Collegejaar 2				Collegejaar 3	
Semester 2 (15 EC)		Semester 1 (15 EC)		Semester 2 (15 EC)		Semester 2 (15 EC)	
Blok 3	Blok 4	Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4	Blok 1	Blok 2
Pedagogiek 1 (5 EC)		Vakdidactiek 1 (5 EC)		Vakdidactiek 2 (7,5 EC)			
Professional in de praktijk 1a (10 EC)		Professional in de praktijk 1b (10 EC)		Pedagogiek 2 (2,5 EC)		Pedagogische keuze cursus (5 EC)	Overige keuze cursus (5 EC)
				Professional in de praktijk 2 (10 EC)			

Honoursprogramma U-TEAch

Semester 1 (30 EC)		Semester 2 (30 EC)	
Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Subject related Methodology 1 (5 EC)		Subject related Methodology 2 (7,5 EC)	
Teaching Methodology 1 (5 EC)		Teaching Methodology 2 (2,5 EC)	
Teacher Practice (U-T) 1a / Teacher Practice (U-T) 1b (20 EC)		Teaching Practice 2 (10 EC)	
International crosscultural education (5 EC)			
Content and Language Integrated Learning (5 EC)			

Educatieve Module (educatieve minor) - Voltijd

1 Semester (30 EC)	
Blok 1	Blok 2
Vakdidactiek 1 (5 EC)	
Pedagogiek 1 (5 EC)	
Professional in de praktijk 1a+b (20 EC)	

Educatieve Module (educatieve minor) - Deeltijd

Semester 1 (15 EC)		Semester 2 (15 EC)	
Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Pedagogiek 1 (5 EC)		Vakdidactiek 1 (5 EC)	
Professional in de praktijk 1a (10 EC)		Professional in de praktijk 1b (10 EC)	

ECM Taal en Cultuurwetenschappen – Eerstegraads bevoegdheid

Semester 1 (vakinhoudelijke module)		Semester 2 (educatieve module)	
Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Literatuuronderwijs (5 EC)	Taalonderwijs (5 EC)	Vakdidactiek 1 (5 EC)	
Taalverwerving (5 EC)	Talencurriculum (5 EC)	Pedagogiek 1 (5 EC)	
Vakspecifieke keuzecursus (5 EC)	Vakspecifieke keuzecursus (5 EC)	Professional in de praktijk 1a+b (20 EC)	

Semester 1 (eerstegraadsmodule)		Semester 2 (onderzoeksmodule)	
Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Vakdidactiek 2 (7,5 EC)		Masterthesis Talenonderwijs en communicatie (20 EC)	
Pedagogiek 2 (2,5 EC)			
Professional in Praktijk 2 (10 EC)		Vakspecifieke keuzecursus (5 EC)	Vakspecifieke keuzecursus (5 EC)
Pedagogische keuzecursus (5 EC)	Overige keuzecursus (5 EC)		

ECM Taal en Cultuurwetenschappen – Tweedegraads bevoegdheid

Semester 1 (vakinhoudelijke module)		Semester 2 (eerstegraadsmodule)	
Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Literatuuronderwijs (5 EC)	Taalonderwijs (5 EC)	Vakdidactiek 2 (7,5 EC)	
Taalverwerving (5 EC)	Talencurriculum (5 EC)	Pedagogiek 2 (2,5 EC)	
Vakspecifieke keuzecursus (5 EC)	Vakspecifieke keuzecursus (5 EC)	Professional in Praktijk 2 (10 EC)	
		Pedagogische keuzecursus (5 EC)	Overige keuzecursus (5 EC)

Semester 1 (onderzoeksmodule)	
Blok 3	Blok 4
Masterthesis Talenonderwijs en communicatie (20 EC)	
Vakspecifieke keuzecursus (5 EC)	Vakspecifieke keuzecursus (5 EC)

ECM Bètawetenschappen – Teacher track met eerstegraads bevoegdheid

Semester 1 (vakinhoudelijke module)		Semester 2 (educatieve module)	
Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Issues and Theories in SEC (5 EC)		Designing EC (5 EC)	
Communicating Science with the public (5 EC)	Research Methods (5 EC)	Keuzecursus (5 EC)	Research proposal (5 EC)
Professional in de praktijk 1a (10 EC)		Professional in de praktijk 1b (10 EC)	
Pedagogiek 1 (5 EC)		Vakdidactiek 1 (5 EC)	

Semester 1 (onderzoeksmodule)		Semester 2 (eerstegraadsmodule)	
Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Research project (30 EC)		Vakdidactiek 2 (7,5 EC)	
		Pedagogiek 2 (2,5 EC)	
		Professional in Praktijk 2 (10 EC)	
		Pedagogische keuzecursus (5 EC)	Overige keuzecursus (5 EC)

ECM Bètawetenschappen – Teacher Track met tweedegraads bevoegdheid

Semester 1 (vakinhoudelijke module)		Semester 2 (educatieve module)	
Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Issues and Theories in SEC (5 EC)		Designing EC (5 EC)	
Communicating Science with the public (5 EC)	Research Methods (5 EC)	Pedagogiek 2 (2,5 EC)	Research proposal (5 EC)
keuzecursus (15 EC)		Professional in de praktijk 2 (10 EC)	
		Vakdidactiek 2 (7,5 EC)	

Semester 1 (onderzoeksmodule)	
Blok 1	Blok 2
Research project (30 EC)	

ECM Bètawetenschappen – Research and Development

Semester 1		Semester 2	
Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
<u>Issues and Theories in SEC (5 EC)</u>		<u>Designing EC (5 EC)</u>	
<u>Communicating Science with the public (5 EC)</u>	<u>Research Methods (5 EC)</u>		<u>Research proposal (5 EC)</u>
<u>Internship secondary education (15 EC)</u>		<u>Internship Product Development (20 EC)</u>	

Semester 1		Semester 2	
Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
keuzecursus (5 EC)	keuzecursus (5 EC)	keuzecursus (5 EC)	<u>Professional Skills and Identity (5 EC)</u>
keuzecursus (5 EC)	keuzecursus (5 EC)	<u>Internship Product Development (30 EC)</u>	

ECM Bètawetenschappen wordt ook wel de master Science Education and Communication genoemd. Zie voor meer informatie: <https://www.uu.nl/masters/en/science-education-and-communication/study-programme>

ECM Mens- en Maatschappijwetenschappen – Eerstegraads bevoegdheid Geografie

Semester 1 (vakinhoudelijke module)		Semester 2 (educatieve module)	
Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Introductie Geografie, Educatie en Communicatie (7,5 EC)	Vakinhoudelijke keuzecursussen (15 EC)	Vakdidactiek 1 (5 EC)	
Atelier educatief ontwerpen voor geografen (7,5 EC)		Pedagogiek 1 (5 EC)	
		Professional in de praktijk 1a+b (20 EC)	

Semester 1 (eerstegraadsmodule)		Semester 2 (onderzoeksmodule)	
Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Vakdidactiek 2 (7,5 EC)	Overige keuzecursus (5 EC)	Masterthesis Geografie: educatie en communicatie (22,5 EC)	
Pedagogiek 2 (2,5 EC)			
Professional in Praktijk 2 (10 EC)			
Pedagogische keuzecursus (5 EC)			
		Trends en topics in onderzoek en werkveld (7,5 EC)	

ECM Mens- en Maatschappijwetenschappen – Tweedegraads bevoegdheid Geografie

Semester 1 (vakinhoudelijke module)		Semester 2 (onderzoeksmodule)	
Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Introductie Geografie, Educatie en Communicatie (7,5 EC)	Vakinhoudelijke keuzecursussen (15 EC)	Masterthesis Geografie: educatie en communicatie (22,5 EC)	
Atelier educatief ontwerpen voor geografen (7,5 EC)			
		Trends en topics in onderzoek en werkveld (7,5 EC)	

Semester 1 (eerstegraadsmodule)	
Blok 1	Blok 2
Vakdidactiek 2 (7,5 EC)	Overige keuzecursus (5 EC)
Pedagogiek 2 (2,5 EC)	
Professional in Praktijk 2 (10 EC)	
Pedagogische keuzecursus (5 EC)	

ECM Mens- en Maatschappijwetenschappen – Eerstegraads bevoegdheid Geschiedenis

Semester 1 (vakinhoudelijke module)		Semester 2 (educatieve module)	
Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Cities, States and Citizenship (5 EC)	Democratie en Democratisering (5 EC)	Vakdidactiek 1 (5 EC)	
Public History en Werelderfgoed (5 EC)	Erfgoed en identiteit (5 EC)	Pedagogiek 1 (5 EC)	
Toolbox (5EC)	Geschiedenis & Educatie (5EC)	Professional in de praktijk 1a+b (20 EC)	

Semester 1 (eerstegraadsmodule)		Semester 2 (onderzoeksmodule)	
Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Vakdidactiek 2 (7,5 EC)		Masterthesis Geschiedenis: educatie en communicatie (20 EC)	
Pedagogiek 2 (2,5 EC)			
Professional in Praktijk 2 (10 EC)			
Pedagogische keuzecursus (5 EC)	Overige keuzecursus (5 EC)	Vakspecifieke keuzecursus (5EC)	Vakspecifieke keuzecursus (5EC)

ECM Mens- en Maatschappijwetenschappen – Tweedegraads bevoegdheid Geschiedenis

Semester 1 (vakinhoudelijke module)		Semester 2 (eerstegraadsmodule)	
Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Cities, States and Citizenship (5 EC)	Democratie en Democratisering (5 EC)	Vakdidactiek 2 (7,5 EC)	
Public History en Werelderfgoed (5 EC)	Erfgoed en identiteit (5 EC)	Pedagogiek 2 (2,5 EC)	
Toolbox (5EC)	Geschiedenis & Educatie 5EC)	Professional in Praktijk 2 (10 EC)	
		Pedagogische keuzecursus (5 EC)	Overige keuzecursus (5 EC)

Semester 2 (onderzoeksmodule)	
Blok 3	Blok 4
Masterthesis Geschiedenis: educatie en communicatie (20 EC)	
Vakspecifieke keuzecursus (5EC)	Vakspecifieke keuzecursus (5EC)

ECM Mens- en Maatschappijwetenschappen – Eerstegraads bevoegdheid Kunstgeschiedenis

Semester 1 (vakinhoudelijke module)		Semester 2 (educatieve module)	
Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Historiografie van de kunst- en architectuurgeschiedenis (5 EC)	Kunst, actualiteit en geschiedenis (5 EC)	Vakdidactiek 1 (5 EC)	
Curating en publiek of: Kunstonderzoek in de praktijk: oude kunst (5 EC)	Curating en publiek of: Kunstonderzoek in de praktijk: oude kunst (5 EC)	Pedagogiek 1 (5 EC)	
Kunst & Educatie (5EC)	Vakspecifieke keuzecursus (5EC)	Professional in de praktijk 1a+b (20 EC)	

Semester 1 (eerstegraadsmodule)		Semester 2 (onderzoeksmodule)	
Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Vakdidactiek 2 (7,5 EC)		Masterthesis Kunstgeschiedenis: educatie en communicatie (20-25 EC)	
Pedagogiek 2 (2,5 EC)			
Professional in Praktijk 2 (10 EC)		Vakspecifieke keuzecursus (5 EC)	Vakspecifieke keuzecursus (5 EC)
Pedagogische keuzecursus (5 EC)	Overige keuzecursus (5 EC)		

ECM Mens- en Maatschappijwetenschappen – Tweedegraads bevoegdheid Kunstgeschiedenis

Semester 1 (vakinhoudelijke module)		Semester 2 (eerstegraadsmodule)	
Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Historiografie van de kunst- en architectuurgeschiedenis (5 EC)	Kunst, actualiteit en geschiedenis (5 EC)	Vakdidactiek 2 (7,5 EC)	
Curating en publiek of: Kunstonderzoek in de praktijk: oude kunst (5 EC)	Curating en publiek of: Kunstonderzoek in de praktijk: oude kunst (5 EC)	Pedagogiek 2 (2,5 EC)	
Kunst & Educatie (5EC)	Vakspecifieke keuzecursus (5EC)	Professional in Praktijk 2 (10 EC)	
		Pedagogische keuzecursus (5 EC)	Overige keuzecursus (5 EC)

Semester 2 (onderzoeksmodule)	
Blok 3	Blok 4
Masterthesis Kunstgeschiedenis: educatie en communicatie (20-25 EC)	
Vakspecifieke keuzecursus (5 EC)	Vakspecifieke keuzecursus (5 EC)

BIJLAGE 4: BEZOEKPROGRAMMA

Maandag 8 maart

08.45	09.00	Inloggen, kennismaken, checken systemen
09.00	09.30	Intern overleg panel
09.30	10.30	Inhoudelijk verantwoordelijken (management)
10.30	11.30	Organisatie van de opleidingen (coördinatoren, onderwijsmanager, directeur GST)
11.30	12.30	Lunch/paneloverleg
12.30	13.30	Educatieve module: studenten (module, minor, profile)
13.30	14.00	Studieadviseurs/tutoren
14.00	14.30	Pauze/paneloverleg
14.30	15.30	Educatieve module: docenten
15.30	16.00	Pauze/paneloverleg
16.00	17.00	Schoolleiders / partnerschappen
17.00	17.30	Intern overleg panel

Dinsdag 9 maart

08.45	09.15	Inloggen, checken systemen/paneloverleg
09.15	10.00	Eerstegraads module: studenten LVHO
10.00	10.30	Pauze/paneloverleg
10.30	11.15	Eerstegraads module: docenten
11.15	11.45	Pauze/paneloverleg
11.45	12.15	Sessie praktijkdossiers/eindwerken
12.15	12.45	Opleidingscommissie
12.45	13.45	Lunch/paneloverleg
13.45	14.45	Vakinhoudelijke module en onderzoeksmodule: studenten E&C
14.45	15.00	Pauze/paneloverleg
15.00	16.00	Parallelsessies vakinhoudelijke module en onderzoeksmodule / E&C : docenten (drie sessies)
16.00	16.30	Pauze
16.30	17.30	Werkplekbegeleiders en schoolopleiders

Woensdag 10 maart

08.45	09.00	Inloggen, checken systemen
09.00	09.30	Intern overleg panel
09.30	10.30	Examencommissie
10.30	11.00	Pauze/paneloverleg
11.00	12.00	Alumni
12.00	13.00	Lunch
13.00	14.00	Eindgesprek met formeel verantwoordelijken (management)
14.00	16.30	Overleg panel opstellen voorlopige bevindingen
16.30	16.45	Mondelinge rapportage voorlopig oordeel
16.45	17.15	Pauze
17.15	18.15	Ontwikkelsprek

BIJLAGE 5: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN

Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek 118 eindwerken bestudeerd:

- 15 eindwerken en beoordelingen (minimaal 2 per schoolvak) van de masteropleiding LVHO in de Bètawetenschappen;
- 15 eindwerken en beoordelingen (minimaal 2 per schoolvak) van de masteropleiding LVHO in de Taal en Cultuurwetenschappen;
- 15 eindwerken en beoordelingen (minimaal 2 per schoolvak) van de masteropleiding LVHO in de Mens- en Maatschappijwetenschappen;
- 15 eindwerken en beoordelingen van de masteropleiding Educatie en Communicatie in de Bètawetenschappen (Science Education and Communication);
- 15 eindwerken en beoordelingen (minimaal 2 per schoolvak) van de masteropleiding Educatie in de Taal- en Cultuurwetenschappen;
- 15 eindwerken en beoordelingen (minimaal 2 per schoolvak) van de masteropleiding Educatie en Communicatie in de Mens- en Maatschappijwetenschappen;
- 15 eindwerken
- 28 eindwerken en beoordelingen van de educatieve minoren (2 per minor, inclusief 11 studenten uit de educatieve module).

De gegevens van de eindwerken zijn bekend bij Qanu en zijn op aanvraag beschikbaar.

Het panel heeft voorafgaand en tijdens het bezoek onder meer de volgende documenten bestudeerd:

- Zelfevaluatie GST december 2020
- Addendum ZER december 2020
- Jaarverslagen opleidings- en examencommissies 2015-2020
- Domeinspecifiek referentiekader
- Onderwijs- en examenregelingen
- Schematisch programmaoverzicht
- Kaders voor keuzecursussen
- Literatuuroverzicht lerarenopleidingen
- Overzicht personeel
- Lijst publicaties van studenten
- Onderwijs- en Examenregelingen inclusief eindtermen
- Meerjarenplanning EC en toetscommissie
- Handleidingen Praktijkdossiers Professional in de Praktijk
- Marketingplan GST
- Communicatie in corona-periode maart-december 2020
- Toetsplannen Opleidingen en Minoren
- GST Universiteit Utrecht
- ICL paper 'wat onderscheidt academische leraren' 2020
- Modulebeschrijvingen vakdidactiek
- Toetshandleidingen en beoordelingsformulieren
- Cursusevaluaties en NSE-uitslagen

